

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia

Ab anno MDLX. ad annum MDCXXIII.

Parisiis, 1644

Constitutiovm Pars Secvnda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15522

ANNO
 CHRISTI
 1576.

hoc institutum, atque pabuli spiritalis vsus illis desit.

Clerici, quicumque dominicis festisque diebus, qua hora in choro diuinis officiis concelebrandis astricti non sunt, parochum, intra cuius parochiæ fines habitant, in doctrinæ Christianæ scholis, vbicumque loci intra fines illius parochiæ constitutis, adiuuent, idque in vrbe & diœcesi ad præscriptū eorum, quibus id curæ ab episcopo datum erit.

CONSTITVTIONVM PARS SECVNDA.

Quæ ad sacramentalia, vel ad sacramenta communiter pertinent.

VNAQVÆQVE parochia vascula duo sacrorum oleorum chrisimatis & catechumenorum, vascula item duo extremæ vnctionis habeat: quæ confecta & ornata sint ad formam in libro instructionum præscriptam. idque vt die sacro cœnæ Domini, illa vacua, diligenter ante absterfa, ac bene parata, nec vero ampullæ, aut alia eiusmodi, ad olea sacra recens consecrata ferenda adhibeantur; aliaque rursus retineantur ad asseruandum quod reliquum est sacrum oleum vetus, quod vsui esse possit, si in sua parochiali cura opus esset, dum illa recentia apportantur. Vbi vero plures parochi, animarumve curatores, aut alii sunt, qui parochialis curæ portionem, vel officium habent, totidem vasa olei sacri infirmorum sint.

Parochus vbi primum olea sacra noua acceperit, vetera statim comburat in lampade, quæ ante sanctissimum sacramentum collucet, bombyce in sacrario plane exusto. Vascula autem, vbi anno proximo asseruata sunt, diligenter, politeque absterfa, accurate in sacristia conseruet, vt anno sequenti vsui sint, quibus afferantur itidem olea sacra.

Parochi singuli quatuor ad summum mensium spatio, librum ritualement, sacramentalemve habeant, qui ab episcopo probatus, in ecclesia cathedrali adhibeatur; vt ne, quod prouinciali Concilio primo cautum est, vlla ex parte inferiores ecclesiæ a cathedrali ea in re discordent. Rituales autem libri, qui ab eo cathedrali dissimiles ac diuersi erunt, statim episcopi cura amoueantur.

Sacro oleo deficiente, si tempus non patitur vt aliunde haberi possit, illa ratio ineatur, Canone præscripta, vt cum oleo consecrato misceatur non consecratum: id vero non

Concil. Tom. 36.

Qq ij

consecratum, guttatim ita infundatur, vt semper, quod infunditur, minus sit oleo consecrato, quod vel exiguum in vase reliquum est.

Et tabernaculi, vbi sacratissimum corpus Domini asseruatur, & armarii item, vbi sacra olea statis vasculis inclusa custodiuntur, & fontis præterea baptismalis clauis rector ecclesiæ animarumve curator, diligenter, cauteque apud se custodiat: ac ne clerico quidem ministro illas villo modo committat. Nec vero prohibetur, quo minus easdem muneris alicuius præstandi causa aliquando sacerdoti committat, quem in officii parochialis cura coadiutorem habet.

Primo prouinciali Concilio aliqua de exorcistis constituimus, in quibus ad illius muneris recte gerendi rationem hæc præterea præscribenda censuimus. Ne igitur sacerdoti, clericove sæculari, aut regulari, exorcismum energumenis adhibere liceat, nisi is exorcizandi facultatem, scripto exaratam, ab episcopo impetrarit.

Quam facultatem, vbi quis probatus obtinuerit, hæc quæ mox infra ordine præscribentur, accurate seruet, atque exequatur.

Antequam exorcizare aliquem aggreditur, perquirat in primis energumeni, energumenæve vitam ac mores, tum exploret actiones; & medicum, si expedire censuerit, consulat, adhibeatve, vt videat an quod ab illo, illave agitur, fiat morbi alicuius, aut bilis atræ vi; an vero sponte, ac diffusimulanter; an denique dæmonis malorumque spirituum vexatione.

Videat item, an ille excommunicationis vinculo irretitus vnquam fuerit; anque absolutionem recte acceperit.

In hoc exorcizandi munere, eiufve occasione, non modo quæstum fugiat, sed ne doni, aut muneris quidquam, vel minimum, capiat.

Ne in ædibus laicalibus, locisve priuatis, sed in ecclesia, loco aperto & conspicuo; neque in omni quauis ecclesia, sed in iis solum, quas certas episcopus statuerit.

Neque in conspectu multitudinis, non remotis tamen arbitris, sed præsentibus viris honestis atque ætate grauibus, in iisque vno saltem, vel duobus ecclesiasticis hominibus.

Mulieri autem energumenæ cum exorcismum adhibet; id præstet, duobus ætate vitaque probatis viris, tum femi-

ANNO
 CHRISTI
 1576.
 nis etiam, itidem probatis, præsentibus, iisque omnibus,
 si fieri potest, energumena consanguineis, aut affinibus.

Mares autem alios præsentis adesse ne omnino patia-
 tur, nisi vnum ecclesiastici ordinis hominem.

Ne ante ortum, nec vero post occasum solis quem-
 quam exorcizet.

Ne duos simul eodem tempore, sed vnumquemque
 sigillatim, ac separatim.

In huius muneris functione, grauiter, pie, & religiose
 in primis se gerat.

Quamobrem pridie illius diei, quo alicui exorcismum
 adhibere inceperit, se ieiunio & oratione præparare stu-
 deat: Tum confessus, conscientia ab omni culpa pura, ac
 munda, magna cum humilitate, & fide, memor potesta-
 tis, quam a Domino accepit, expellendi dæmones, ad id
 munus obeundum accedat.

Si sacerdos autem est, antequam exorcismum inchoet,
 Missæ sacrum faciat, si id commode præstare potest.

Energumenis vero exorcismum ne adhibere incipiat;
 nisi illi primum confessi sint: ad hocque eos cohortetur, vt
 omnis antea actæ vitæ peccata diligenti conscientia discuf-
 sione confiteantur.

Tum sæpe moneat, vt precibus, orationi, & sanctis me-
 ditationibus, & pietatis studiis, atque exercitationi se dent;
 religiosas ecclesias, vbi sanctorum reliquiæ reconditæ sint,
 certis diebus pie visitent; ieiunia præterea, & in sexta qua-
 que in primis feria, quo die passionis Iesu Christi Domini
 memoria recolitur, religiose amplectantur.

Caueat, dum exorcizat, ne energumena mulieris capi-
 ti, corporive, nisi cum magna honestate, atque cautione
 manum adhibeat: neve energumenam, energumenumve
 altari imponat; neve quidquam aliud agat, quod offensio-
 nem præbeat.

Ne aliis vero exorcismis, precibus, ritibusque ad id mu-
 nus vtatur, nisi ad libri, episcopi iudicio comprobati, ra-
 tionem præscriptam. Cui nihil ab eo addi, detrahi, aut mu-
 tari fas sit.

Præscriptas has regulas quo diligentius seruet, tabu-
 la descriptas, eo loco sibi proponat, vbi potissimum id mu-
 nus geret.

Quæ pertinent ad sacramentum baptismi.

FONS baptismalis e marmore , aut e solido lapide constet: qui si præ rimulis , aliave ratione , eiusmodi est vt inde aqua sensim effluat , lapis alius bene firmus , solidus , ac tutus quamprimum comparetur. Interea vero ad aquam baptismalem tuto continendam , dum ille alter paretur , non vas fictile , alteriusve generis , sed æreum , stanno ab interiori parte illitum , tanta magnitudine , quanta lapidis vacuitas est , ita ponatur , vt intrinsecus illum vndique strictim attingens , beneque compactum eidem cohærescat. Habeat operimentum , vel ciborium , ad sacra olea tuto decenterque conseruanda in eo ipso fonte accommodatum , nisi vbi ex instructionibus nostris aliter extruendum est. Conopeo etiam , e tela saltem , opertum sit.

Tabellam habeat item intrinsecus , quæ dimidia tantum aperiatur , fontisque ostium compresse claudens , aquam a puluere , & aliis fordibus cautius tueatur. Quæ tabella in omnibus fontibus sit , in quibus per infusionem baptizatur : in iis vero , in quibus immersio adhibetur , si petra ipsa pro magnitudine id patitur , sine impedimento immersionis.

Sepiatur omnino vnumquodque baptisterium , si ferro , vel lapide , episcopi iudicio , non poterit , saltem ligneis cancellis. Præterea , si extra fornicatam capellam , aut parietis concauitatem , hemicycli instar constructam , totum , aut ex parte sit ; tum tegmen habeat , quod ex marmore , vel ex asseribus constet , aut saltem e tela decenter picta.

Decebit etiam in capella , aut in pariete proximo , sancti Ioannis imago , Christum Dominum baptizantis.

In ecclesiæ ingressu collocatus sit fons baptismalis , isque a sinistra ingredientium parte , nisi quibus in ecclesiis profitus ratione illum ab altera parte potius collocandum episcopus iudicarit. Quæ vero baptisteria in ecclesiis , capellisve , eo potissimum nomine extructis , cathedrali , vel collegiatae , vel parochiali ecclesiæ fere adhærentibus , extant , illa non amoueantur ; sed ecclesiæ , aut capellæ , vbi illa sunt , instaurentur , aut reconcinnentur. Vbi vero in ecclesiis , præsertim insignioribus , non sunt , in posterum eas vel ecclesias , vel capellas ædificari , in illisque baptisterium construui idem episcopus curet.

ANNO
 CHRISTI
 1576.

In baptismali fonte, vbi per infusionem baptizatur, id plane caueatur, vt ne aqua capiti infantis infusa in eundem fontem recidat; sed in sacrarium profluat: idque propterea sacrarium e marmore, solidove lapide prope fontem construatur, ad præscriptum instructionum.

In baptismalis fontis ciborio, mantilia duo, eaque candida, ab omnique forde munda asseruentur, quæ infantis capiti abstergendo vsui sint.

Pluraque ideo in sacristia id generis mantilia, certo loco conferuentur.

Si vero vel mantilia, vel sudariola ad eum vsum aliquando afferuntur; ea, nisi noua, ne adhibeantur: tum noua adhibita, ne in profanum, sed in ecclesiæ vsum, cui recte accommodari possint, conuertantur: alioqui comburantur.

Vetus illa consuetudo, quæ adhuc in compluribus huius prouinciæ locis retenta talis est, vt a sabbato sancto, & sabbato item pentecostes, frequenti sacerdotum conuentu, ac solenni ritu, cum in cathedrali ecclesia, tum in diocesis etiam locis, ecclesiisve plebanis, fontis baptismalis benedictio fiat, vbi in prouincia nostra hoc tempore non seruetur, omnino introducatur; in vsumque vbi intermissa est, reuocetur.

Quibus stas, solennibusque sabbatis, ad illius solennis benedictionis officium omnes singulique ecclesiarum quarumcumque, quouis etiam dignitatis nomine, tituloque insignium rectores, quibus animarum curationis munus incumbit, qui in vrbe sunt, in cathedralem; qui in diocesi, ad suam quique plebanam ecclesiam, frequenter conueniant. Si vero exemptionis nomine, aliave ratione quis a plebanæ ecclesiæ iure liber atque immunis sit, non tamen expresse ex priuilegio apostolico, huius solennis benedictionis officii concelebrandi causa in eam plebanam ecclesiam conueniat, intra cuius fines habitat, aut cui propior est, vt episcopus potius censuerit.

Nec vero propterea in ceteris quidquam illius immunitati, libertative derogatum sit. Hoc autem decreto adstrictos non teneri statuimus illarum ecclesiarum, etiam quæ parochiales tantum sunt, rectores, quibus vel ob locorum longinquitatem, vel ob aliam iustam causam epi-

scopus facultatem scripto exaratam daret fontis baptismalis, in illorum ecclesiis solenniter benedicendi. Hac vero facultate, ne propterea ecclesie plebanæ iuri quidquam præiudicii vlllo vnquam tempore allatum censeatur.

In iis porro ecclesiis, quibus hæc baptismalis fontis solenniter benedicendi potestas aliquando fiet, stas illis duobus sabbatis, is benedictionis ritus celebretur sacerdotibus tribus saltem præsentibus, ad illum adhibitis. Id præterea, de tribus scilicet sacerdotibus adhibendis, locum in omni ecclesia habeat, si quando per annum in aliqua ecclesia, extra illa stas duo sabbata, illius fontis aquam baptismalem ob extraordinariam causam renouari necesse erit.

Ille vero, vbi nullus fons baptismalis est, introductus in aliquot locis mos aquæ benedicendæ consecrandæve, quo tempore baptismum ministrari oportet, tum baptismo celebrato, in sacrarium proiiciendæ, tollatur in postêrum omnino.

Fontis baptismalis, quem stas illis solennibus diebus in ecclesia cathedrali consecrari solenne est, consecrandi officium atque munus, nisi episcopus legitima causa impeditus sit, ipse obeat.

Videat parochus, vbi primum infans baptismi causâ ad se delatus est, an suæ parochiæ sit: quem si alienæ esse norit, eum, nisi instante necessitate, ne baptizet: sed ad parochum proprium, a quo baptizetur, deferri iubeat.

Si qui infantes intra alicuius vrbane parochialis ecclesie fines a sabbato sancto, vsque ad sabbatum in albis, & a sabbato item vigiliæ pentecostes, vsque ad sabbatum proximum nati, baptizandi sunt; ad cathedralem ecclesiam, cui pro obseruantia officio, proque veteris instituti vsu, stas illis hebdomadis hoc tribui debet, deferantur: si modo cuiquam ob mortis periculum, in parochiali ecclesia, quæ propius abest, baptismum statim ministrare necesse non sit.

Baptizatorum vero eiusmodi nomina, & cetera id generis præscripta, in libro tum cathedralis, tum propriæ parochialis ecclesie, vt Tridentino, & prouinciali primo Concilio iussum est, notentur.

Parochus, antequam baptizet, accurate in primis videat, an qui adhibendi sunt in baptismo compatres tales sint,

ANNO
CHRISTI
1576.

sint, quales eos esse debere, Conciliis prouincialibus nostris præscriptum est: ac si quos aliunde certo non scit, orationem dominicam saltem, salutationem angelicam, & fidei symbolum tenere, eos experiendo cognoscat, quam ob causam ea doctrinæ Christianæ rudimenta sibi ab illis ante recitari mandet.

Baptizandi ritus accurate seruetur: nec vero vlllo modo confundatur; ita scilicet, vt pro ecclesiæ vsu, per episcopum probato, vel aquæ infusione, vel immersione baptismus ministretur.

Ad aquam baptismalem infundendam, ne manus, sed vas, quod ob eam causam paratum in fonte baptismali eiusve ciborio asseruari debet, adhibeatur.

Parochus sacerdosve baptizans caueat ne ad infantem baptizandum alio chrismate vtatur, quam eo quod illo ipso anno consecratum est, vt veteri Canone cautum est.

Curet idem, vt infantibus proprio nomine in baptismo appellandis, ea nomina non imponantur, quæ turpia, aut ridicula sunt, quæve Gentilium, atque adeo impiorum, & impurorum hominum memoriam referant, sed illorum, qui ob veræ pietatis, ac sanctæ religionis, virtutisque Christianæ laudem sanctorum numero adscripti sunt: vt & in ipso vitæ ingressu cum Ethnicis ne nomen quidem commune fideles habere velle protestentur; & ipsi infantes etiam, cum ætate processerint, nominum similitudine, ad eorum, a quibus illa accepta sunt, imitationem excitentur; & præterea, quos imitari studeant, eosdem quoque frequentius precentur, ac sperent eos potissimum sibi ad salutem, tum animi, tum corporis aduocatos fore.

Baptizandi formulam ipse non solum, vt primo Concilio prouinciali iussum est, populo generatim, sed etiam priuatim ac præcipue obstetricibus, in ecclesia tamen, plane ostendat, ac tradat: quam etiam an illæ recte teneant, aliquando eodem loco accurate videat, ac diligenter quærat.

Infantis, qui domi ob necessitatem baptizatus est, baptismus in libro baptizatorum a parochio de more referatur; notato patris nomine; & qui domi ad baptismum, & qui in ecclesia ad catechismum exorcismumque adhibitus est.

Quod pii instituti, sanctæque consuetudinis est, id ad
Concil. Tom. 36.

R

vsu vbiq̄ue restitui, introducive nos in Domino cupientes, monemus a parochio, vbi primum parochiæ suæ pueri in ecclesiam introducuntur, illis pia precatione benedici ad sacerdotalis ritualisve libri præscriptum.

Hoc autem vt diligentius præstet, aliquando, prout vsuenerit, parochialis suæ ecclesiæ fideles instituti huius, & consuetudinis admoneat.

Graue atque immane facinus est, infantes per imprudentiam illorum suffocari, qui eos, ne annum quidem natos, in cubili nulla cautione collocant. Qui quoniam neque alia ratione, neque rei grauitate, qua Deus in primis offenditur, nec vero immanitate nefaria in officio contineri hæcenus potuerunt, tale facinus pœnis coerceri censuimus. Itaque quæcumque mulier infantem, anno ætatis non expleto, secum in lecto iacentem, non ex cautione tenuerit, quam ab episcopo præscriptam parochus vnusquisque ei sigillatim demonstrarit, excommunicationis pœnam ipso facto subeat: cuius vinculo irretita, non absoluetur, nisi graui, atque insigni imposta pœnitentia, quæ ceteris exemplo sit.

Parochus vero tum sæpe populum moneat, ne huiusmodi infantes secum in lecto vnquam teneant, tum etiam euulget decretum istud, pœnamque in decreto sancitam.

Quæ pertinent ad sacramentum confirmationis.

PAROCHI, animarumve curatores, qui in vrbe sunt, die dominico, pentecostes solennitatem præcedente, populum doceant, quanto religionis studio suscipiendum sit confirmationis sacramentum, cuius ministrandi solus episcopus ordinariam potestatem habet.

Videant item, ne quis eorum, qui sibi in curam traditi sunt, illud suscipere negligat.

Quare præmoneant, quod etiam Concilii VVormatiensis Canone sancitum est, vt quicumque intra parochiæ suæ fines habitant; neque confirmati adhuc sunt, illud omnes suscipiant, qui ætate sunt, qua episcopus eos duxerit esse debere, qui ad hoc sacramentum tunc accedant.

Si quis vero neglexerit, canonicis subiaceat disciplinis.

Elaborent præterea iidem, vt qui adulta ætate confirmandi sunt, primo de peccatis confiteantur: tum etiam admoneant, vt ieiuni illud suscipiant, cum mane ministratur.

ANNO
CHRISTE
1576.

Reliqua etiam diligenti cohortatione denuntient, quæ ad hoc sacramentum recte sancteque suscipiendum pertinentia, monitionum tabella comprehenduntur, quæ ad communem prouinciæ usum per nos edetur. Quibus monitionibus, pro ratione locorum suæ diocesis, ab episcopo addi, tum detrahi, rursusque easdem mutari liceat.

Quæ cuncta diocesani item parochi præstabunt; ita scilicet, ut singuli parochi vniuscuiusque loci, vbi sacrum chrisma episcopus ministraturus est, dominico die hebdomadam illam proximam, qua ministrabit, antecedente, cum populum omnia & singula doceant ac moneant, mox supra parochis, in vrbe commorantibus, præscripta: tum etiam præstari curent.

Sacrum autem chrisma episcopus, cum id ministrare proprium episcopalis curæ munus sit, ne stata pentecostes solennitate id præstare prætermittat, tum ad singulas vniuersæ diocesis partes, parochiasve, & loca, vel infima, visitando accurrat, vbi illud ministrari necesse sit.

Caueat porro, ne cum huius ministrationis munus obit, alienæ diocesis hominibus, de iure non exemptis, qui in sua diocesi domicilium iam non constituerint, hoc sacramentum ministret; nisi proprii illorum episcopi concessu, aut assensu scripto.

Quo igitur tempore ministrat, populum ea ipsa de re parochos præmonere iubeat.

Quæ ad sanctissimum eucharistiæ sacramentum pertinent.

TABERNACVLVM ligneum, aliave materia constans, in quo sanctissima eucharistia conseruatur, panno serico intrinsecus circumuestitum vndique sit: conopeo etiam decenti pro ecclesiarum facultate, locique dignitate contextum: ac bene præterea, tutoque clausum, atque ita quoque aptatum, ut inde sanctissimum sacramentum commode depromi possit, neque super altare propterea ascendi necesse sit. Vacuum etiam sit a reliquiis, vasculo olei infirmorum, atque inani alio vase, ut omnino sacra eucharistia cum suo vase in eo dumtaxat conseruetur; aliud præterea nihil.

Tabernaculum autem, quod agendis processionibus vel exponendæ sacræ hostiæ vsui est, pellucido vitro vel crystallo, vndique circumdatum sit; lunulamque forma

instructionibus supellectilis ecclesiasticae praescripta, huiusmodi habet, ut aperiri commode possit & fragmenta colligi, si quae forte ibi relicta sunt. Ipsa autem lunula saltem cum supposito paruulo scuto, ex argento constet.

Duas pyxides vnaquaqueque parochialis ecclesia saltem habeat, alteram forma maiori ad usum sacrae communionis, populo in ecclesia ministranda, alteram minori, qua sanctissimum sacramentum ad infirmos deferatur. Pro hac pyxide ad aegrotos deferenda, sacculus sericeus ab vnoquoque dioecesis paracho habeatur ornatissimus, cum opus erit, adhibendus.

Quinque saltem particulae consecratae seruentur assidue, ubi sanctissimum sacramentum conseruatur; quae octauo quoque die renouentur.

Idque fiat ex hostiis, non ante viginti dies ad summum confectis.

Parochus autem, cum ad eum frequentissimum sacramentorum usum parochiae suae fideles cohortetur, ut provinciali tertio Concilio fanciuimus: tum crebris monitis illud, quod Siluerius pontifex maximus statuit, in consuetudinem reuocare studeat, ut qui saepius non communicant, singulis saltem dominicis diebus in quadragesima corpus Domini sumant, ac praeterea diebus dominicis aduentus.

Cum frequenti populo sanctissima eucharistia administratur, licet eius vis, atque virtus explicetur; non facile tamen tota huius generis explicatio, sermoque percipi, audiriue ab omnibus potest; nec praeterea omnes administrationis initio interesse solent; id propterea magnopere episcopus curet, ut vel per se, vel per alium, in adhortandi munere excitatum, ac probatum, etiam inter communicandum, verborum pondere, & sententiarum quasi iaculis, opportuna aliqua, & crebra, breuique cohortatione, populus collectus ad frequentem sanctissimi sacramenti sumendi usum excitetur; tum etiam commonefiat, quam periculosum exitiosumque sit, ad sacram diuini illius cibi mensam indigne accedere; ac rursus quam valde admodum in omnes partes vtile, ac fructuosum, pabulo illo caelesti salutariter ac frequenter vti.

Hocque ipsum omne, die festo, frequentem populi

ANNO COMMUNIONEM proxime præcedente, aliquando longiori,
CHRISTI 1576. publicaue concione omnino præstetur.

Quod & Toletano quarto & Braccarenfi primo Con-
ciliis sancitum est, id de sacra communione ministranda re-
ligiose feruetur, vt diaconis scilicet & clericis ad altare, aut
in choro illa præbeatur; populo autem loco a choro alta-
rive aliquanto remotiori.

Vt & quod sacrorum Canonum iure statutum est, fer-
uetur, & parochi certam rationem inire eorum possint, qui
curæ suæ commissi, sacram communionem in pascha re-
surrectionis Domini sumpserint; ne eo tempore, etiam in
ecclesia cathedrali, iis, qui intra alterius parochiæ fines in
vrbe, aut in diœcesi habitant, sanctissimum eucharistiæ sa-
cramentum ministretur, nisi aliqui sint, quibus iusta de
causa episcopus, aut proprius eius parochus, facultatem
scripto exaratam nominatim dederit.

Peregrinis autem, aduenisve hominibus ex secundi Con-
ciliij prouincialis præscripto, præberi ministrarive liceat.

Ne occasione sacre communionis, etiam in pascha mi-
nistratæ, vel ministrandæ, eleemosyna, peluicula, aut vas-
culo exposito, vlloue alio modo directe, aut indirecte,
quæritetur.

Cum sacra communio diebus, præsertim solenni-
bus, aut frequentiori fidelium multitudini ministratur; ex
veteri instituto antiphona, Dominus dabit benignitatem,
& terra nostra dabit fructum suum; & psalmus, Benedixisti
Domine, & psalmus item, Dominus regit me, &c. & alia
in rituali libro præscripta, aut alias ab episcopo præscri-
benda, a clero canantur, cum id per illius frequentiam
feri potest.

Ad ægrum parochus ipse, nisi in ualetudine aliave neces-
saria causâ impeditus sit, corpus Domini deferat: si vero
aliquando in hoc ministerio necesse habet alio sacerdote
vti; ne alio, si potest, vtatur, nisi quem ad confessiones
audiendas, concessa scriptis facultate, episcopus probaue-
rit, idoneumque iudicauerit; cum sæpe contingat, ægrum,
cui sanctissimum corpus Domini defertur, iterum confite-
ri velle, propterea quod post peractam confessionem ali-
quid commiserit, vel ante commissum meminerit.

Ægrotantibus, etiam sine mortis periculo, sacre eucha-

ristiæ frequentius sumendæ desiderio flagrantibus, iis præfertim, qui dum integra valetudine sunt, frequenti sacramentorum vsu se religiose salutariterque pascunt, ne parochus quantum per alias necessarias in parochiali munere occupationes sibi licet, spiritualementem illam consolationem, salutareque adiuumentum, religiosa præparatione ab eisdem adhibita, deneget.

Quid de indulgentia a Paulo tertio pontifice maximo corporis Domini sodalitatibus concessa, sæpius promulganda, Concilio prouinciali tertio sancitum est, id in iis sodalitiis præstetur, quibus illa tributa concessa est.

Indulgentia vero a sanctissimo domino nostro Gregorio XIII. omnibus & singulis, quæ in hac prouincia instituta, instituendæ sunt, corporis Domini sodalitatibus data, cuius concessæ indulgentiæ exemplum typis impressum in vltima huius libri parte extabit; vbique in illis sæpeque promulgetur ad excitandos in salutari instituto, eiusque munere solícite obeundo fidelium animos.

Oratio quadraginta horarum religiose instituta, vt perpetuo sanctissime, cum salutarique animarum fructu retineatur, hæc etiam præter cetera, eo de genere alias sancita, constituimus & decernimus;

Primo in iis solum ecclesiis siue sæcularibus, siue regularibus fiat celebreturque, in quibus sanctissimum sacramentum asseruatur: nec vero in iis omnibus, sed in illis tantummodo, quas episcopus statuerit.

Fiat autem in conspectu sanctissimi sacramenti: quod e tabernaculo expositum, in maiori, aliove, si episcopus ita censuerit, altari propalam collocetur. Quod vt cum dignitate, decore, religioseque agatur, altaris, vel capellæ, vbi exponetur, collocabiturque, ornatus decens sit ac religiosus.

Cerei præterea in altari accensi, ad summum decem, minimum vero, sex, decenti crassitudine, ac longitudine colliceant: lampades item ne plures quam duodecim, aut tredecim; nec vero pauciores quam tres. Licebit tamen episcopo ob causam permittere, vt maior luminum numerus aliquando adhibeatur.

Orationis initio, cum sanctissimum sacramentum palam proponendum est, primum datis solenniter de more

ANNO
CHRISTI
1576.

pridie illius diei, vesperi, & iterum eo die paulo ante, campanarum signis, præfens adsit, cum sacerdos, pluuiali indutus, qui illud religiose proponat; tum illius ecclesiæ, vbi oratio futura est, aut totius parochiæ, si ecclesia parochialis est, clerus superpelliceo vestitus, qui in hac functione illum adiuuet. Si vero, qui conuenerint, clerici vel parochiæ, vel ecclesiæ, pauciores sunt quam sex; alii aliunde euocentur, vt ne eo numero pauciores adsint: hique cum luminibus accensis, tum homines itidem parochiæ, in cuius ecclesia finibusve oratio exponitur, præsertim sanctissimi sacramenti sodalitati adscripti.

Processio in exponendo sanctissimo sacramento per ecclesiam agatur litanis, statisque antiphonis, precibus, & orationibus, tum cereis accensis: idemque in eo reponendo seruetur.

Dum illud in altari propositum est, interdiu clerici duo, superpelliceo induti, capite aperto, ad altare semper assistant: quorum alter diaconus saltem sit: noctu vero saltem vnus, isque in sacro ordine constitutus.

Ad altaris vero, capellæve, vbi proposito sanctissimo sacramento oratio fit, cancellos affixæ sint tabulæ precum & orationum, quæ pro temporum, calamitatumque ratione, orantium vsui ex sanctæ matris ecclesiæ instituto accommodatæ, eaque literis grandiusculis exscriptæ, loco perspicuo sint.

Ad excitandam præterea populi, in stata hac oratione versantis, pietatem, hoc curetur, vt aliquando, quo præsertim tempore, quæue hora frequens est fidelium ad eam concursus, sermo, isque breuis, ad piæ meditationis studium inflammandum apposite habeatur.

Vt autem ad huius constitutionis præscriptum omnia quæ ad huius statæ orationis vsum sancte retinendum pertinent, decore, recte, ordineque agantur, vnicuique vrbis regioni ab episcopo aliquot viri graues, pietatis, spiritualisque vitæ amantes, & in iis saltem vnus ecclesiastici ordinis, qui aliis præsit, constituentur: qui in sua quique regione orationis huius curam gerant, quo tempore illa celebratur. Eorum præter cetera munus erit, cum videre, vt ad huius sanctionis præscriptam normam illa fiat celebraturæ; tum quibus in ecclesiis proxime ea futura est, illa-

rum ministris ipsam significare, ac prænuntiare.

Porro ad ornatum, atque apparatus huius orationis celebrandæ, ne quid ob sumptus necessarios desit, a parochiæ incolis parochio, in cuius ecclesia illa fiet, adhibitis simul aliquot parochialis viciniæ viris, episcopo probatis, eleemosynam eo nomine quæritare & colligere liceat. Quæ eleemosyna, si quæ vnquam ex impensis illis reliqua erit, episcopi arbitrio in vsum & ornatum, qui ad cultum spectet sanctissimi sacramenti, erogetur in illa ecclesia, vel in alia, vbi magis necessaria sit.

Nec vero, hoc vel alio prætextu, illo orationis tempore ad eleemosynam excipiendam colligendamve pelues, aut vasa eiusmodi patula, exponantur: sed episcopi permisso concessive capsulas proponi liceat.

Orationis huius curatores videant, vt per quadraginta ipsas horas continenter fiat, ac ne ad momentum quidem temporis, nec die, nec noctu intermittatur. Cui rei quo cautius prospiciant, supputata parochialis viciniæ incolarum, tum marium, tum feminarum ratione, illisque in certas ob eam curam classes congruenter distinctis & dispositis, horas statæ orationis pro supputatione inita & populi partitione facta, ita separatim, ordineque assignent, vt sua hora classes singulæ ad orandum conueniant, & intermissionis nullum spatium relinquatur.

Hoc orationis tempore, in ecclesia, vbi illa celebratur, femina a maribus separata, tabulato ad instructionum præscriptum interiecto, aut alio intersepto adhibito, orent.

Ne noctu feminis orandi statâ hora aditusve in ecclesia detur.

Quod si noctu orantes deerunt, sanctissimum sacramentum in tabernaculo reponatur.

Quod si forte ex hac vel alia causa episcopi iussu aliquando noctu intermitti contigerit, interdium compensetur continenti orandi spatio.

Cum oratio noctu celebratur, ne propterea ecclesiæ ostia pateant, sed clausa, pulsantibus & ad orandum conuenientibus, etiam singulis, aperiantur.

In ecclesiis monialium, cum oratio hæc celebratur, nemo prorsus noctu in illam ad orandum intromittatur. Verum ibi sanctissimum sacramentum per noctem in tabernaculo

ANNO
CHRISTI
1576.

naculo maiori repositum, moniales solum ab interiori ecclesia adorantes, nocturno eo tempore per statas horas in oratione perseuerent; summo vero mane iterum e tabernaculo illud depromatur.

Præfinito illo quadraginta horarum tempore, nec vero diutius, in ecclesia, vbi concessum est, oratio hæc celebretur. Id vero temporis prorogari ne liceat, nisi episcopi concessu. Tamen cum noctu terminari contigerit, ad lucem produci eiusdem iussu licebit, si quando huius orationis initium, & finem noctu fieri, minus decenter ille animaduernerit.

Per horam, antequam in vna ecclesia oratio hæc terminetur, in altera, vbi proxime futura est, de more rite inchoetur.

Quæcumque loca, ecclesiæ, in qua exponenda sit sacra eucharistia pro oratione quadraginta horarum, hac constitutione supra præscripta sunt, aut de aliis ad cultum & venerationem sanctissimi sacramenti, aut ad altaris, cappellæ, vbi illud palam proponetur, apparatus, atque ornatum pertinentibus, ea cum in ordinario orationis huius instituto & vsu, tum etiam, si quando extraordinarie idem adhiberi petitum, aut concessum erit inuiolate, accurateque seruentur.

In ecclesia cathedrali, quoties oratio quadraginta horarum, vel inchoatur, vel peracto in aliis ecclesiis illius cursu, in eadem iteratur, aliave ratione exponitur, indiciturve; omnis ratio suadet, vt splendidiori luminum apparatu, & maiori cleri frequentia, maioriq; populi concursu habeatur, atque celebretur. Quare illius orationis initio, quod in ea ecclesia fit, rursusque in eiusdem fine, vt episcopo videbitur, cum illius ecclesiæ clerus, populusque, si quem pro parochiæ ratione peculiarem habet, tum etiam vniuersus vrbs clerus, tam secularis, quam regularis, qui supplicationibus publicis interesse solet, ac sodalitates omnes & cunctus præterea populus, suis parochialibus sanctorum insignibus distinctus, in illam matricem ecclesiam generatim vniuersæque ad orationis celebritatem conueniat.

Sigillatim vero pro vniuscuiusque parochiæ, viciniæve in classes distinctæ, ratione, quam episcopus certam statuerit inieritve, idem tum clerus secularis ac regularis, tum po-

pulus stas horis, sibi ordine speciatim attributis, ad eam basilicam concurrat, more solennium processionum, cruce scilicet prælata, & precum, antiphonarum, psalmodiarumque pio ac religioso cantu: vndeque pro ordine processerit, eodem pie deuoteque redeat.

In solenni illa processione, in qua sanctissimum Domini corpus per urbem religioso cultu defertur, ne reliqua vlla, sed illud solum, vt veteris instituti, ecclesiæque Romanæ matris consuetudinis est, pio, religiosoque apparatu, solennique celebritate feratur.

Canonici singuli, & qui dignitates obtinent, cum processionibus publicas, illam præsertim solennem, quæ in celebritate sacræ diei corporis Domini agitur, atque alias item in portando sanctissimo sacramento singulis mensibus constitutas, obeunt; intortitium accensum in manibus, capite aperto, ferant. Capitulum autem decenti magnitudine & crassitudine habeat, quot canonicorum numero satis sint.

Reliqui chori ministri cereos item accensos habeant, eosque forma conuenienti.

Quo autem religiosius prouinciæ nostræ fideles sanctissimi corporis Christi Domini solennitatem colant: pietatisque operibus, quæ sacro illius solennitatis tempore præstanda sunt, indulgentias a summis pontificibus, Urbano IV. Clemente quinto, Martino quinto, item & Eugenio IV. concessas, consequantur, parochorum cura sit, die dominico, solennitatem præcedenti, hæc paterna caritate, grauique sermone illos præmonere atque hortari;

Primo vt confessi, vel in solennitate, vel intra octauam, sacram communionem sumant.

Vt pro facultatibus eleemosynam dent.

Vt pure casteque in orationibus frequentes, atque assidui sint, in pietatisque Christianæ exercitationibus versentur.

Vt pridie solennitatis ieiunent.

Vt & in solennitate & reliquis deinceps septem diebus ad vespertinum & matutinum, aliarumque canonicarum horarum officium & Missæ solennis sacrum frequentissimi conueniant, processionemque solennem item supplices obeant.

Vtque ad ea Christianæ pietatis officia fideles magis in-

ANNO
CHRISTI
1576.

flammentur; per eosdem parochos indulgentiæ, vt infra exponuntur, ab eisdem pontificibus vnicique vere pœniti & confesso datæ, euulgentur.

Ieiunantibus pridie solennitatis, indulgentia concessa annorum centum.

Præsentibus in vesperis primis, indulgentia annorum etiam centum.

Iis qui in solennitate Missæ solennis sacro intererunt, indulgentia annorum totidem.

Qui in matutino aderunt, iis indulgentia annorum totidem.

Qui in secundis vesperis intererunt, iis quoque data indulgentia totidem annorum.

Qui primæ, tertiæ, sextæ, nonæ, completorii officii aderunt, indulgentia iis datur quadraginta annorum pro singulis horarum officii.

Qui intra octauam vespertino, matutinoque officio & Missæ solennis sacro aderunt, indulgentia item datur annorum centum.

Quæ pertinent ad sacramentum pœnitentiæ.

ECCLESIA parochialis, eique item annexa, in qua confessiones audiri aliquando solent, confessionale vnum habeat, forma in instructionum libro demonstrata, constructum; duo vero eadem forma & modo, vbi quingentarum animarum & amplius cura geritur. Ecclesia autem, quæ plures habet confessarios, totidem confessionalia quot confessarios habeat, siue parochialis illa sit, siue collegiata, siue cathedralis.

In confessionali hæc affixa sint, sacra scilicet imago, literæ processus die cœnæ Domini quotannis editæ, tabella casuum, quos sibi episcopus reseruarit, forma absolutionis, & orationes præterea preparatoriæ ad sacram confessionem audiendam impressæ.

Ne capsulæ loculive, colligendæ eleemosynæ causa, siue confessarii vsui, siue ecclesiæ vtilitati ea sit, ac ne ob pium quidem vllum aliud opus, loco confessionalibus proximo, nedum ipsis confessionalibus, affigantur, apponanturve.

Excommunicationis pœnam, Concilio prouinciali primo, sacerdotibus, sine approbationis facultate ab episcopo data, pœnitentiæ sacramentum ministrantibus proposi-

Concil. Tom. 36.

Sl ij

tam, ipſo facto eos, qui contra fecerint, ſubire decernimus & declaramus.

Confellionis ſacræ audiendæ munus ſacerdotibus regularibus, quamuis ad illud ob peritiam ſcientiamque idoneis, ne committatur, niſi a monaſterii præfecto teſtum literis fiat, eos vitæ diſciplina, moribusque probatos eſſe; ac dignos propterea quibus id muneris imponatur. Quo in teſtimonii genere ipſe videat, ne quid teſtificando admittat, quod religioſæ conſcientiæ ſuæ fraudi ſit, labemve afferat.

Vnuſquiſque monaſterii regularis præfectus bis quotannis, ſemel ſcilicet ineunte aduentu, iterum quadrageſimæ initio, conſeſſariorum ſacerdotum ſui monaſterii probatorum nomina, in folio exſcripta, ad epiſcopum deferat; vt cum regulares ex vno in aliud monaſterium commigrare frequenter ſoleant, eamque ob cauſam illorum numerus interdum minuatur, aliunde ipſe epiſcopus, alios in eo munere gerendo idoneos, ac probatos opportune habere poſſit.

Sacerdotum conſeſſariorum, qui probati ſint, nomina, in tabella ordine deſcripta, ad valuas ſacriſtiæ eccleſiæ, vbi complures illi habitant, affixa in omnium conſpectu ſint.

Epiſcopus & in vrbe & quo tempore etiam viſitationem obit, in frequentioribus diœceſanis locis conſeſſarios ſacerdotes, etiam regulares, aliquando ad ſe, cum ſingulos, tum vniuerſos conuocet. Iiſque primo, cum ceteras muneris, quod ſuſceperunt, partes grauitè accurateque oſtendat, tum præcipue moneat, quantum quamque graue, vel ad ſalutem, vel ad perniciem animarum onus ſuſtineant; proinde demonſtret item, & quam bene notos caſus ipſi habere debeant, in quibus abſoluendi auctoritatem nullam habent, & quam ſtudioſè propterea caueant, ne in meſſe aliena falcem ponant, & quam caute item in pœnitentium abſolutione agant, cum præfertim vel de reſtitutione, vel de occaſionibus, quibus ad mortalia peccata aditus ſit, abiiciendis agitur.

Ne vero facile in eodem peccati genere fideles offendât, hoc etiam illos ipſos conſeſſarios admoneat, quam prudentes, quam cautos, quam diligentes in pœnitentiis ſalutaribus imponendis eos eſſe oporteat: tum proſpicere etiam vt

ANNO
 CHRISTI
 1576.

non solum vitia, peccataque fideles, sed virtutes, Christianaque vitæ officia, opera, & actiones, cum Christiani nominis splendore congruentes suscipiant ac præstent; maioresque in via Domini progressus in singulos dies habeant, proposita vnicuique, pro eius ingenio, & conditione, ac statu, bene sancteque agendi ratione.

Demonstret denique, quam sedulo caueant, vt ne eorum dicta sanctarum cohortationum, paternarumque oburgationum plena, a factis vlllo modo dissentiant; ac ne item audiendis sacris confessionibus vllam, ne minimam quidem, auaritiæ in primis, suspicionem præbeant.

Instructiones ad sacramentorum, & pœnitentiæ, & sacrae communionis, ministrandorum vsûm, cultumque pertinentes, a nobis Concilii prouincialis tertii decreto confirmatas atque editas, in sua quisque vrbe, diœcesique episcopus seruari omni diligentia curet.

Medici quicumque vel in vrbe, vel in diœcesi sunt, duorum mensium spatio per singulos episcopos, si id ante non præstiterint, iureiurando obstringantur: quo spondeant, se, quod Pii V. pontifex maximus sanctione de medicis edita præscriptum est, integre inuiolateque seruauisse. Qui iusiurandum præstiterint, ne excommunicationis pœna, Concilio prouinciali primo decreta, sed iis tantum pœnis, illa pontificia constitutione sancitis, irriti teneantur, si contra fecerint.

Nec vero confessarius sacerdos confitendi tempus ægrotanti proroget, nisi primum re cum episcopo, eoque, cui ille id curæ dederit, communicata, prorogationis facultatem scripto exaratam ab illo impetrarit.

Casus restitutionis rerum, quæ incertum est quibus restitui debeant, episcopo deinceps reseruati sint.

Confessarius sacerdos, quicumque sit, etiam regularis, ne auditæ sacrae confessionis testimonium scriptum, aut impressum, manu sua suoque sigillo signatum, sibi peccata confessis dare omittat; tum in pascha, vt parochis, tum ægrotationis tempore, vt medicis, quod debent, eos præstitisse plane constet. Confitentium præterea paschæ tempore nomina, & cognomina, vt fraudi multiplici occurratur, in librum certum, notato etiam die & mense referet; quem librum episcopo petenti, pro debito caritatis studio,

non modo non deneget, sed prompte ostendat atque exhibeat, tradatve; testimonii vero formula certa ab episcopo præscribatur: cuius exempla, vbi ars impressoria fit, & vbi opus est, typis impressa, quamplurima vnicuique sacerdoti confessario tradantur.

Quæ pertinent ad extremam vñtionem, & reliqua erga morientes officia.

QVIBVS parochis Concilio prouinciali secundo permittitur, domi aliquando habere sanctum oleum infirmorum, ii fenestellam in ipsa domo, loco decenti, ac tuto construant; panno serico circumuestiant; valuis, & clauæ claudant, vt & in honore, & recte custodiatur.

Parochus extremæ vñtionis sacramentum sicut his ministrare debet, adultis scilicet, periculose ægrotantibus, propeque moribundis, senio confectis, etiam non ægrotis, in diem morituris; ita istis ne ministret, nempe pueris rationis vsu carentibus, mulieribus in partu laborantibus, ad bellum proficiscentibus, nauigantibus, peregrinantibus, & iis, qui mox vltimo supplicio mulctandi sunt.

Idem cum pro ægrotis parochialis viciniae suæ semper oret, sacrificiumque offerat; tum si quem ex iis periculose ægrotare viderit, hoc curet diligenter, vt die noctuque ad extremæ vñtionis sacramentum ei ministrandum præsto sit & paratus.

Cum autem is ad ægrum, qui a parochiali ecclesia longius abest, grauiter, ac non sine periculo mortis, feбри, morbove laborantem, sanctissimum corpus Domini defert; ne, vbi ad parochiale domicilium ipse redierit, mortem ille prius obeat, quam ad extremæ vñtionis sacramentum, eidem ministrandum, reuerti possit; vasculum etiam sacræ illius vñtionis secum ferat, illam ei, postquam corpus Domini præbuerit, ministraturus; si ita pro morbi ingrauescentis ratione, mortisque periculo faciendum censuerit.

Id extremæ vñtionis sacramentum ministraturus, quot commode potest presbyteros & clericos adhibere studeat superpelliceo indutos; qui ipsum & ministrantem, & precantem, pietatis orationisque studio in eo ministerio adiuuent.

Quod si plures habere non potest, vnum saltem omnino adhibeat clericum sibi ministrantem.

ANNO
 CHRISTI
 1576.

Accedat autem illud ministraturus, stola & superpelliceo indutus.

Vas sacri olei ne sinu brachiove comprehensum, sed facculo serico apte inclusum, chordula serica a collo pendens pie reuerenterque ferat.

Cum accersitur, prope agrotantis lectum, mensam paruulam, vbi commodè fieri potest, parari; mappave candida sterni curet, super qua & vas sit, vbi bombyx, vbi stuppa ad abstergendas vnctiones, micaque panis ad absterfionem digitorum preparata, & vas alterum aquæ ad manus lauandas, & candela ceræ item parua. Qua in mensa vas sacri olei a parte lecto viciniore ponatur; a laico autem homine ne manu teneatur.

Mulieribus ministraturus, renes ne inungat.

Vbi sacramentum agro ministrarit, dum ille sermonis & sensuum vsu non amisit; eum breuibus & suauibus ardentibusque verbis excitare ad desiderium vitæ æternæ, & ad spem de diuina misericordia concipiendam, ne opportune desistat; tum, cum prope moribundus est, in illius animæ commendatione, quam maxima potest, intima animi pietate, stas, religiosas, sanctasque preces recitet.

Curetque toto eo tempore, vt domestici simul omnes, qui adsunt, pro eo Deum pie precentur.

Vbi hoc officium pie accurateque præstiterit, si æger adhuc viuit, aut animam agit; ne eidem præsens adesse, omniaque salutaria officia præstare, omittat. Si vero adesse aliquando non potest, vel quia aliis grauiter agrotantibus sacramenta ministrare necesse habet; vel quia necessariis parochialis curæ occupationibus aliis impeditur, tunc ea pietatis officia illi a sacerdote, si quis alius eo loco est, sollicitè præstari curet.

Ad quod etiam officium sibi hoc subsidium, cum opus est, comparet, vt confratriæ sanctissimi sacramenti, aut doctrinæ Christianæ homines aliquos, parochiali sua diligentia ad consolationis & spei excitandæ officia, aliaque eiusmodi, instructos adhibeat. Hoc etiam parochus domesticos, qui ægroti curam habent, moneat, vt ne post extremæ quidem vnctionis sacramentum, quod ei ipse ministrauerit, corporis curam deferant.

Singulis mensibus in dicecesi vnusquisque vicarius fo-

ranus, & in vrbe præfectus regionarius, aut alius, cui id muneris episcopus dederit, a suæ regionis parochis de illis perquirat, qui obierint; iisque animam agentibus an ipsi præsentibus adfuerint; an curæ, & pietatis omnia officia eisdem moribundis præstiterint; tum, vbi opportune in mortuorum agnatos, affinesve inciderit, parochialium sacerdotum debitum officium, ab illis diligentius recognoscat.

Quod si eos negligentiores esse animaduernerit vbi primum illos, vt par est, reprehenderit, tum eorum negligentiam, culpamve ad episcopum deferat.

Episcopus pro sua vigilantia cura, in vrbe, aut in alio loco, in quo ipse sit, cum ægros grauius laborantes, præsertim vitæ spiritualis amantes, pietatisque laude insignes, paternam caritate aliquando visitare studeat; tum episcopalem benedictionem moribundis impertiat.

Hoc officium quoque diligentius, cum potest, sæpe parochis, sacerdotibus, religiosi viris, ægrotantibus, & moribundis item, præstare idem pie curet.

Parochus vero fidelibus prope morituris suggerat, vt, ex hoc sæculo, antequam migrent, qui præsertim in vrbe sunt, aut alio loco; in quo episcopus sit, ad illum, certum hominem mittant, qui eis episcopalem benedictionem petat.

Quæ pertinent ad sacramentum ordinis.

VBI primum episcopus, aut parochus aliquem norit, qui vel sponte se clericali militiæ adscribi velit, vel a parentibus adhuc infans destinetur; hoc sedulo curet, vt ille, quo diligentius clericalis disciplinæ, vitæque religiosæ institutionis primum imbuatur, ecclesiam frequentius adeat; functiones, quas clerici obeunt, ceteraque id generis ministeria cernat, ipsique parochi, vel alii sacerdoti, quem idem episcopus maluerit, in disciplinam curamve traditus, ecclesiasticorum hominum consuetudine vtatur. Sic multiplices ratione cum paulatim & clericalis vitæ officiis ob-eundis, & laboribus suscipiendis assuefiat; tum discat etiam, atque animaduertat, quod vitæ genus, si ordinis sacramento initiari vult, sequi debeat; proindeque de re tota maturius ante deliberet.

Parochi vero sit, illiusve, cuius curæ, episcopi iussu, traditus est, eum quæcumque clericalis vocationis institutionisve sunt, aliquando monere, ac docere diligenter.

Vt

ANNO
CHRISTI
1576.

Ut ad ecclesiæ ministerium complures instituantur, qui ab ineunte pene ætate ad pietatem, vitæque innocentiam, cum literarum doctrina coniunctam, accurate instructi ei sancte, vtiliterque post inserviant; illud vnusquisque parochus valde studeat, vt quamplurimos potest pueros, præsertim pauperes, bona indole præditos, qui spem afferant, se sacris initiatos, ecclesiæ ministros vtilis fore, ad ecclesiasticæ vitæ normam accurate erudiat, eosdemque præterea, cum ante, tum etiam in primis post susceptam clericalem tonsuram, ac deinceps minoribus ordinibus adscriptos, pro paternæ caritatis studio, optimis moribus, clericali religioni congruentibus, clericaliumque functionum disciplina bene informet; literisque item instruat, eos præsertim, qui ab aliis probatis viris artem literariam profitentibus, ob inopiam, aliamve causam, commodius, diligentiusque erudiri non possunt.

Eorum autem singulorum mores, studia, literarumque progressionem episcopo parochus aliquando significet; vt suo tempore, vel in seminarium cooptati, vel alia quacumque via adiuti, pro ætatis ratione, proque ingenii captu, studiis grauioribus se dedere queant.

Sacræ ordinationes, tum statim solum quatuor anni temporibus, nisi ob vrgentem causam illas alio tempore aliquando, facultate a sede apostolica literis data, haberi necesse sit, tum in ecclesia cathedrali, ritu solenni, canonicisque præsentibus, habeantur. Si vero quandoque in diocæsano loco habentur, in illius loci ecclesia primaria celebrentur, clero eiusdem præsentem, vt decreto Tridentino cautum est.

Sæpe illud facileque euenit, vt vel hominis mores mutantur, vel, quod de illius vita minus antea notum atque exploratum erat, id postea aliquo modo patefiat; quo fit, vt quem episcopus superiorve aliquando probarit, dignumque existimarit aliquo etiam sacro ordine initiari, illum ipsum post inueniat indignum, neque idoneum esse cui idem aut maior ordo conferatur. Quare vt & erroribus, multiplicique fraudi occurratur, & plane seruentur decreta illa Tridentina, vnum, quo vetatur ad superioris ordinis gradum illos ascendere, qui in inferiori aliquamdiu, episcopi iudicio, versati non sint; qui que cum ætate, vitæ

etiam merito, doctrinaque maiori non processerint; alterum, quo cauetur, nemini licere ab alio episcopo primam tonsuram, aut ordinem aliquem suscipere, nisi eius probitas, & mores, ordinarii sui testimonio primum commendentur; episcopus, aliusve superior, prout pro sua prudentia, pietateque expedire censuerit, in primis videat, ne cuiquam, ante quam sacrae ordinationis tempus proxime instet, literas eiusmodi testimoniales, dimissoriae pro ordinibus, ab alio episcopo suscipiendis, sine necessaria causa vnquam concedat.

Neque item iisdem literis facultatem det, plures ordines suscipiendi, quam illos ipsos tantum, quos vno eodemque tempore ab eo suscipi voluerit, ac per sacros Canones, Conciliaque licuerit. Praefiniat praeterea in illis ipsis certum suscipiendi ordinis, cui quisquam adscribendus est, tempus, menstruum scilicet, vel bimestre, vel longius, vt pro loci distantia, pro aliave eiusmodi causa opus esse viderit. Quo praestituto tempore transacto, eas literas, illo nomine a se concessas, ei in posterum nihil suffragari, nihilque roboris habere iisdem literis declaret: quas etiam cancellario episcopali ab illo, cui concessae sunt, reddi decernat.

Nec vero alienae dioecesis clerico saeculari, neque vlli omnino regulari, literarum auctoritate, quas dimissorias, testimonialesve hic ab superiore, aut ille ab ordinario suo habet, episcopus ordinem aliquem, vel minorem, vel maiorem, ac ne primam quidem tonsuram, tempore illarum literarum praeterito, conferat.

Quod si nullum iisdem literis spatium temporis praescriptum sit, ne item in sacra ordinatione quemquam promoueat, nisi eas recenter aut scriptas, aut renouatas, confirmatasve is afferat: atque ita recenter quidem vt non amplius duobus tribusve mensibus ante sacrae ordinationis, qua ille proxime initiandus est, tempus datae confirmatae sint; si modo aut loci distantia, aut eius, qui ordinem suscepturus est, diuturna ab suo episcopo, superioreve absentia, aliave id generis causa vetustiores literas, eiusdem episcopi iudicio, admitti probarive non postulet. Id ipsum quoque episcopus in testimonialibus morum literis cauebit, quas suae etiam dioecesis clerici, aliive quicumque eo de genere afferent.

ANNO
CHRISTO
1576.

ANNO
CHRISTI
1576.

Literas autem eiusmodi, de moribus testatum facientes, ab alienæ diœcesis clericis, regularibusve item, qui ab sua diœcesi, monasteriove proxime aliquamdiu abfuerint, sibi afferri exhiberive curet, non solum ab eorum episcopo; superioreve, sed ab illo etiam, apud quem proxime manserint, eiusve auctoritate scriptas atque obsignatas.

Quod idem a suis clericis præstari iubeat, qui in aliena diœcesi, aliquo temporis spatio, proxime fuerint.

Si vero qui eo spatio in literis præfinito, aut si nullum etiam præfinitum sit, duobus aut tribus post datas, renouatave literas mensibus ordines non suscepit; tunc literas illas, vel dimissorias, vel morum testimoniales, eo nomine sibi ab suo ordinario, vel superiore primum datas, vel recenter confirmatas, renouatave, quamprimum per loci distantiam potest, eidem per se, vel alium restituat, reddatve.

Cum autem deinceps ordines suscipere vult, iterum recentes illas ab eo impetret.

Qui item ab suo episcopo eos suscepturus est, quod ad morum suorum testificationes attinet, a quibus debet, iterum recentes illas ei afferat, exhibeatve.

Si quis vna aliqua culpa, impedimento ve, vt infra, irretitus tenetur, ne ad sacram ordinationem contra sacrorum Canonum & Conciliorum præscriptum, accedat, vt ne censuras, pœnasve canonico iure illis, qui tales ad eam accesserint, constitutas, subeat. Rursus diligentiam episcopus adhibeat, ne fraude vel dolo quispiam sacræ ordinationi sese ingerat.

Impedimento irretiti hi sunt.

Minores natu, sacramento chrisimatis non confirmati, rudes & ignari, criminosi, solenniter pœnitentes, neophyti, ebrietati & gulæ dediti, impudici, lapsi post ordinem susceptum, periuri, vsurarii manifesti, infames, ratiociniis obligati, serui, corpore vitati, insigniter deformes, illegitime nati, peregrini, & ignoti, bigami, irregulares quouis alio modo suspensi, interdicti, excommunicati, amentes, morbo caduco laborantes, energumeni, non examinati & probati.

Subdiaconatum suscepturus, quo diligentius vitæ perpendat rationem, cui se, illum suscipiendo, sancte obstrin-

git ; ac proinde re tota accuratius deliberata , puriori mente ardentiorique animi voluntate , ad rem tanti momenti accedat , priusquam eo sacro ordine initietur , aliquem semotum locum adeat , vbi ab omnibus curis & occupationibus liber , cum omnis ante actæ vitæ suæ peccata diligenti conscientia discuffione rite confiteatur : tum in falutaribus meditationibus , aliisque spiritualibus exercitationibus totus verſetur , duce & moderatore ſibi adhibito , religioſo viro , earum vſu perito , quem epifcopus in primis probarit.

In illis autem , vel menſe , vel longiori , breuiorive tempore perſiſtat , prout de moderatoris conſilio epifcopus expedire cenſuerit. Quas item exercitationes , eodem præſcripto , & modo , eo tempore diaconi , cum ad ſacerdotii gradum acceſſuri ſunt , pie ineant , ac præſtent.

Nemo titulo ſeminarii ſacris maioribus ordinibus adſcribatur , neque titulo item beneficii , aut penſionis , alteriuſve cenſus , quem ei ad victum , epifcopi iudicio ſatis eſſe non conſtet.

Qui maioribus ordinibus initiari volunt , ii , quod Tridentino decreto iuſſum eſt , inuiolate plane ſeruent , vt menſe ſcilicet , aut longiori ante ſtatam ſacræ ordinationis diem temporis ſpatio , prout edicto epifcopali præſinitum erit , ad epifcopum ſe conferant.

Quoniam vero prima tonſura , vt catechiſmi etiam Romani literis traditur , ad ordines ſuſcipiendos , quædam præparatio iis eſt , qui Dei miniſterio dicandi ſunt ; permultum propterea refert , omnem in illa conferenda , & ſuſcipienda , diligentiam ſtudioſe adhiberi. Quamobrem id quoque ab iis , qui prima tonſura initiandi erunt , omnino ſeruari , ac præſtari decernimus , niſi aliquando epifcopus aliud ob cauſam faciendum cenſuerit.

Præſtituto igitur tempore , omnium ac ſingulorum , tum qui prima tonſura , tum etiam qui maioribus ordinibus initiandi ad epifcopum acceſſerint , nomen , cognomen , parentes , patria , eccleſia parochialis , intra cuius fines quiſq; ortus , atque illa item , vbi proxime habitarit , recte notentur epifcopi iuſſu. Ac præterea beneficium eccleſiaſticum , penſiove , aut patrimonium , illiuſve generis cenſus , cuius nomine , titulove quis ſacros ordines ſuſcepturus eſt. Hæc ve-

ANNO
CHRISTI
1576.

ro ipsa, literis exarata a paracho, ab eove, cui episcopus id negotii dederit, publice de illis proponentur die festo inter Missarum solennia in ecclesia & cathedrali & propria parochiali & in illa quoque, in cuius finibus postremo domicilium habuerit, & ubi præterea episcopus censuerit. Ac quod ad censum attinet, in ea omnino parochiali ecclesia, intra cuius limites maior eius census, siue ecclesiastici, siue alterius generis pars posita est, ut denuntiari queat, si quæ vel confectio sufficientis census, vel alia fraus subest, vel aliud, quamobrem illud beneficium aliumve censum non pacifice possideat, vel si quæ census illius pars ære alieno, aliove modo obstricta teneatur, unde is, deinde initiatus sacris, non habeat satis unde viuat, cogaturque propterea turpiter victum quærere. Hac adhibita ratione, inquirat diligenter is, cui id muneris episcopus dederit, de eorum, qui prima tonsura, vel sacris maioribus ordinibus initiandi sunt, natalibus, ætate, vita & moribus, ac ceteris, quæ oportet, a viris spectata probitate. Nec vero istestimonialibus solum, quæ eorumdem, qui ordinibus initiandi sunt, nomine fient, vel afferentur, contentus omnino sit; aliunde etiam pro officii sui munere ea omnia de illis studiose indaget, ut sibi hoc de genere toto veritas omni ratione constet.

Quinimo, quod ad mores illorum inquirendos attinet, testificatio ab iis nulla conquiratur, quos suæ vitæ testes ipsi attulerint, nominarintve, si id testimonii genus ab aliis, spectata integritate viris, recte haberi queat.

Alia præterea omnis diligens cautio ac ratio in hac ipsatum indagatione, tum testificatione ab eo, quem huic muneri episcopus constituerit, adhibeatur.

Literæ porro, quibus tota hæc inquisitio, ac testificatio continetur, ad episcopum recte obsignatæ ab eo mittantur, cui id ille curæ mandauerit. At vero, ne propter eiusmodi, aliamve diligentiam, quam pro sui muneris officio episcopus in eorum, qui ordines suscepturi sunt, natalibus, ac moribus, ceterisque id genus perquirendis adhibuerit, eorum quisquam excusetur, quo minus præscriptas sibi de se, suisque conditionibus, qualitatibusve testificationes infra constitutas afferat.

Quas testificationes afferendi id tempus illis præstitu-

tum sit, quo examen subituri, ordinis suscipiendi causa, ad episcopum conuenient. Quod sane tempus, episcopali etiam edicto, significandum illis qui in vrbe sunt, feriam scilicet secundam hebdomadæ, statam sacræ ordinationis diem præcedentis, diocesanis autem, aliisve ante feriam quartam hebdomadæ, in quam ipsa sacra ordinatio incidere, constituimus: id vero, nisi vel pro diocesis exiguæ aut amplioris ratione, vel pro numero eorum, de quorum agetur promotione, breuius aut longius conueniendi tempus edicto suo episcopus præscribendum censuerit.

Omnis, quicumque vel primam tonsuram, vel ordines minores, maioresve suscepturus est, ea singula, quæ mox infra ordine statuuntur, de se literis legitime testata suo episcopo faciat;

Primo se legitimo matrimonio natum esse; aut ob natalium impedimentum secum dispensatum esse.

Præterea se, vel origine, vel beneficio ecclesiastico, quod in diocesi obtinet, vel decennali domicilio, vel alia quavis legitima ratione diocesanum esse.

Tum a parochio, a ludique magistro, vt Tridentina Synodus œcumenica iubet, aut ab eo, quem in quouis studiorum genere audit, aut si in seminario adscriptus est, ab illius rectore, aut ab aliis, quos episcopus maluerit, obfignatas literas afferat, quibus de vitæ suæ disciplina, moribusque testatum fiat.

Doctrinæ item Christianæ scholas se frequentasse, id testimonii afferat, vel a præfecto illarum, in parochiali vicinia sua constituto, vel ab eo, qui omnium id generis scholarum curæ præest.

Hæc præterea testimonia afferet, qui se prima tonsura initiari vult;

Sacro chrismate confirmatum esse.

In ecclesia frequentius, religiosiusque versatum esse.

In spe esse, se in clericali disciplina permanurum; hoc vero testimonium a parochio, aut ab eo sacerdote habeat, cui ab episcopo in disciplinam traditus est, postquam clericalis ordinis suscipiendi animum voluntatemque ei patefecit.

Sacram item communionem crebro per annum sumpsisse.

ANNO
CHRISTI
1576.

Licebit tamen episcopo etiam sine testimonio, tum sumptæ communionis, tum frequentatæ scholæ doctrinæ Christianæ ob causam admittere.

Qui vero aliquo minori, maiorive ordine initiandus est, testimonium, præter ea quæ mox supra præscripta sunt, afferat etiam de his quæ sequuntur;

De prima tonsura, aut de ordine, quem proxime suscepit.

De illius ordinis functionibus a se præstitis; idque testificationis habeat a præfecto ecclesiæ, cui adscriptus est. Nec vero etiam regularis, cuiuscumque ordinis sit, admittatur, qui testimonium non attulerit a suo superiore.

De habitu clericali, ad provincialium, diœcesanorumque Conciliorum præscriptum, post ordinem proxime susceptum, a se assidue gestato.

Quam testificationem a parochio afferat.

De confessione frequentiori, ex decretorum provincialium præscripto, cuius rei testimonium obsignatum ab aliquo confessario sacerdote, probato ad audiendas confessiones clericorum, afferat.

De sacra communione, ut decretis provincialibus iussum est, crebrius sumpta. Hoc autem testatum afferat, vel a parochio, vel a præfecto ecclesiæ, in qua adscriptus est, vel ab alio sacerdote, qui episcopi iussu ministrarit.

Qui subdiaconatum, aliumve sacrum ordinem suscepturus est, scripta præterea afferat, quibus præter cetera testetur, de se ex præscripta formula denuntiationes in ecclesia cathedrali & in aliis locis, per episcopum constitutis, publice die festo inter Missarum solennia factas esse.

Ætatem item, sanctione Tridentina præscriptam, annos scilicet vigintiduos, si subdiaconatum, vigintitres, si diaconatum, vigintiquinque attigisse, si sacerdotium suscepturus est.

Censum item vel ecclesiasticum, vel laicalem, quem & pacifice possideri, & tantum esse constet, quantum ad vitæ eius sustentandæ usum satis esse episcopus censuerit, secundum provinciæ, vel loci qualitatem.

De censu præterea denuntiationes præfinitis supra locis factas esse, atque ad huius Concilii præscriptum.

Quicumque vero subdiaconus, aut sacerdos creandus est, id præter alias testificationes afferat, se spirituales exercitationes ad decreti, in hoc prouinciali Concilio editi, præscriptum præstitisse.

Vt & episcopo sacram ordinationem habituro, & iis qui ordinis sacramento initiandi sunt, satis temporis detur, quo præstare possint quæcumque vel sacri Tridentini Concilii decretis, vel nostris etiam prouincialibus constitutionibus, ante stata illius sacræ ordinationis tempora, in iis præsertim, qui maiores ordines suscepturi sunt, præstari iussum est: primo episcopus stas illis temporibus eam de more solenniter celebraturus, duobus ante mensibus, aut amplius minusve, pro diœcesis amplitudine illius habendæ diem literis indicat: tum edictum, certa verborum formula conscriptum, publice proponi, ecclesiæque cathedralis valuis, aliisque vt consuetudinis est, locis affigi, idemque præterea a singulis parochis promulgari iubeat. Quo edicto omnes quicumque vel primam tonsuram, vel ordines minores maioresve suscepturi sunt, ad sacram ordinationem euocet. Certum præterea, vel menstruum scilicet, vel, quod ad diœcesanos attinet, longius etiam pro diœcesis amplitudine, spatium præstituat, quo ad se omnino illi singuli, qui prima tonsura, aut aliquo sacro ordine initiandi sunt, ante stata ordinationis tempora conueniant.

Certam item diem, sacræ ordinationi proximam, edicat, qua primo qui in vrbe sunt, tum rursus alteram, qua diœcesani, qui prima tonsura, aut aliquo ordine initiandi sunt, cum præscripta testimonia afferant, tum stata examina subituri præsto sint. Reliqua præterea omnia & singula edicat & commoneat, quæ vel a clericis qui initiandi sunt, vel a parochis sacræ ordinationis causa præstari debent.

Proximo autem post illam edicti promulgationem die dominico, parochi, qui in vrbe sunt, tum vero diœcesani, vbi primum literas indictionis diei sacræ ordinationis celebrandæ acceperint, dominico die proxime sequenti, in sua quique ecclesia illas publice proponant atque affigant vna cum edicto de sacra ordinatione, & episcopi etiam literis pastoralibus, ex præscripta formula per nos edenda, aut alia ratione, argumentove, cum re, quæ sancte agenda

ANNO CHRISTI 1576. agenda est, consentaneo, prout episcopus aliquando expedire censuerit.

Quo dominico promulgationis die, ob sacram ordinationem proxime futuram, in singulis ecclesiis parochialibus, vt alias decretum est, procellio de more agatur, litanis, supplicationibus publicis, quibus vnusquisque secum mente reputans, quam pauci operarii in messe multa sint, hoc Deum toto corde exoret, vt qui dominus est messis, ipse mittat operarios in messem suam, ac lumen episcopo præbeat, vt in iis deligendis, quos ordinibus adscribat; quos vero episcopus delegerit, ope diuina illa adiuti, in sanctitate, & iustitia illi seruiant, eiusdem gloriam omnibus in rebus sibi proponentes. Quod, vt eo nomine Deum populus supplex sæpius oret, id illum singulis diebus dominicis per mensem ante sacræ ordinationis tempus crebra cohortatione parochi intra Missarum solennia præmoneant; at dominico die, illam proxime præcedente, pastorales etiam illas episcopi literas de scripto accurate iterum recitent: tum præterea admonitione populum ad illud excitent, vt non modo supplicationes ob eam causam, altero Concilio prouinciali decretas, pie, religioseque tunc obeat: sed illis ipsis stans, qui sequuntur, sacræ ordinationis diebus, frequens in oratione pure, sancteque versetur, vt Dei sanctorumque ope, piis fidelium precationibus impetrata, & episcopus ordines iis conferat, quos utiles operarios ecclesia Dei postulat: & qui ordines suscipient, in dies progressus maiores habeant, in vitæ morumque sanctitate, religione, doctrina, ac prudentia.

Episcopus, quantum sibi per occupationes episcopales licet, maxime curet, cum experimentum, examenve de iis instituitur, qui ordinibus, præsertim maioribus initiandi, quique ecclesiis parochialibus præficiendi sunt, ipse præsens in eo examine adfit.

Quicumque ecclesiasticum aliquem ordinem suscepturus est, de eo periculum, experimentumve fiat, non solum in literarum scientia, verum etiam in cantus peritia, ad ordinis quem tunc suscipiet functiones rite recteque obeundas necessaria: tum præterea, si sacro ordini ascribendus est, in vsu, ac notitia, quam in recitandis diuini officii horariis laudibus precibusque habeat.

Concil. Tom. 36.

Vu

In testimonialibus ordinis, ab vnoquoque suscepti, literis, fiat testificatio etiam ecclesie, locive pii, cui is tum adscriptus est, ex Tridentino decreto. Nec vero propterea, quo minus alii vel ecclesie, vel loco pio, eundem etiam postea ab episcopo adscribi liceat, vetitum sit.

Stata illa temporum interualla, ordinibus tum minoribus, tum maioribus suscipiendis Concilii Tridentini decreto prescripta, ne facile ac passim sine vlllo delectu pretermittantur, omittanturve. Quod si de iis aliquid ab episcopo remitti, dispensariue contigerit, id in literis dimissoriis, testimonialibusve ordinum, adscripta etiam dispensationis causa, testatum plane fiat.

Clericus, qui ab suo episcopo literis testimonialibus, dimissoriisve impetratis, ordinem ab alio episcopo susceperit; mense post illum susceptum, aut longiori pro loci distantia temporis spatio, in eisdem literis prescripto, testificationem ordinis, quem susceperit, scriptam suo episcopo afferat: si vero legitima causa impeditus est, id per alium prestat.

At vbi primum poterit, ipse quoque episcopum conueniat, vt & in eorum, qui ordinibus adscripti sunt, librum referatur: & certae ecclesie, si nondum adscriptus est, ex Tridentino decreto adscribatur.

Vt & minorum ordinum functiones ad vsum reuocentur & per eos tantum prestentur, exercenturve, qui in illis constituti, adscriptive sunt, ad Tridentinae constitutionis prescriptum haec decernimus;

Vbi fabricae ecclesie, capitula, monasteria, vniuersitates, confratriae, collegiave item cuiusuis generis, ac alii praeterea quiuis homines, laicum custodis, aut monachi, vel alio nomine, certis etiam olim huic muneri attributis, bonis, fructibus, redditibus, aut alio quouis modo, nomineve, etiam pro libito suo, constituta mercede habere, adhibereve solent, qui ecclesiam custodiat, aperiat, claudatve, campanas pulset, aliasve huiusmodi ecclesiasticas functiones obeat: aut alius census est, quauis ratione huic sustentationi attributus; eius laici hominis loco clericus deligatur, qui pro ratione ordinum minorum quos susceperit, earum functionum munus prestat; atque is constitutam illi mercedem, aut attributos fructus, redditusve capiat: qui si

ANNO CHRISTI 1576. satis non sint, illa vel capitula, vel monasteria, vel collegia, vel alii, vt supra, ad quos vlllo modo pertinet, quod deest suppleant.

In omni vero parochiali ecclesia clericum talem parochus habeat, vt est Canonum iure & prouincialibus nostris Conciliis præscriptum: sin autem parochus, præ parochialis ecclesiæ tenui reddito, clericum sibi in altari ministrantem sustentare non potest; neque alii sunt qui sustentent, populi sit totam sustentationem, aut partem quæ deest, subministrare.

Quibus etiam in capellis, altaribusve quocumque vel tituli, vel deuotionis & legati nomine Missæ sacrificium fit, in iis item singulis certum aliquem clericum, qui sacerdoti Missam celebranti inseruiat, sustentari iubemus. Quamobrem vbi non confratriæ, scholæ, non monasteria, ecclesiasticæ fabricæ, aut locorum piorum curatores, neque alii sunt, qui hoc clericalis sustentationis munus ibi præstare vltro velint, aut qui iure debeant: pro earumdem capellarum, altariumve ratione præstetur, si ex tituli nomine in iis Missa celebratur, eorum sumptibus, qui titulum gerunt: si ex legato, cuius certa summa sit, mercede ex eo detracta: si ex deuotione, aliove nomine, illorum impensis id præstetur, quorum nomine illud Missæ sacrificium fit, siue locorum piorum homines illi sint, siue sodalitates, siue vniuersitates, siue priuatus aliquis.

Si vero capellæ, altaris, aut legati, census vsque adeo exiguus ac tenuis est, quo clerici sustentandi onus sustineri non possit, ea ratio ab episcopo ineatur, vt contributione vndique ex iis capellis, altaribusve, quæ in eadem ecclesia, vel si ita necesse sit, etiam quæ in parochiæ finibus sunt, pro ratione reddituum, vel muneris facta, huic clerico sustentationi satisfiat. Qui clericus omnibus illarum capellarum & altarium sacerdotibus in Missæ sacrificio ministret.

Quibus autem clericis ita vt supra prouisum erit, pro ratione minorum ordinum, quos susceperint, ecclesiasticas functiones iis in ecclesiis, vbi sustentationem capiunt, ipsi præstent. Quibus vero in ecclesiis tempore ab episcopo præstituendo non erit constitutus clericus clericali habitu indutus, qui sacerdoti Missam celebranti ministret, quique ecclesiasticas minorum ordinum functiones: illa-

rum ecclesiarum vsui & cultui necessarias, pro ratione ordinis a se suscepti, obeat; in iis a nullo sacerdote celebretur, nisi rei facultatem ex vrgenti causa concedendam episcopus iudicarit.

Ne vero laici, neve disciplinatorum confratres, alteriusve cuiusvis confratriæ homines, ne moniales item, vt Canone vetitum est, benedictionem, thurificationemve, sibi mutuo, neque vero aliis, impartiantur.

Clericus ne sacerdoti in altari ante ministret, quam in illius ministerii functione rite instructus sit & ab eo probatus, qui in vrbe, aut etiam in singulis vrbis regionibus & in vnaquaque plebe ceremoniarum muneri, ex secundi prouincialis Concilii decreto, præfectus est.

Nec vero etiam ecclesiasticus homo, cantor, sacrista, custodis, clerici in Missæ sacrificio ministrantis, munus, aliamve ecclesiasticam functionem, in quauis ecclesia suscipiat, nisi illius vnus cuiusque muneris in ea ecclesia gerendi ab episcopo facultatem scriptam, quotannis renouandam, vita etiam, ac moribus ab eodem probatus, impetrarit. Qui aliter susceperit, obieritve, qui item aliter, quam præscriptum est, conduxerit, aut receperit; pro modo culpæ arbitrato episcopi puniatur. De organista item, vel laico, vel ecclesiastico homine idem constitutum sancitumve sit.

Minorum ordinum functiones ac munera a singulis clericis, pro eorum, quibus initiati sunt, ordinum ratione præstentur, quæ non solum Concilio nostro prouinciali primo præscripta sunt, verum etiam cetera, quæcumque ex sacrorum Canonum legibus & comprobatis ecclesiasticæ disciplinæ monumentis, & ecclesiarum huius prouinciæ rationibus, vberius & copiosius expressa, ordineque tradita, ad totius prouinciæ vsum a nobis edentur.

Idque præter functiones, quas episcopus ad ea quauis ratione pertinere decreuerit, vel ad cuiusque ecclesiæ dignitatem, vtilitatemve illis imponendas, tribuendasve censuerit, vt est eodem primo Concilio decretum.

Tabella vero ex earum omnium functionum præscriptarum ratione, in omni ecclesia cathedrali, collegiata & parochiali sit: quæ in sacristiæ loco certo perspicuoque proponatur, vt clerici adscripti suas quique functiones nosse atque exequi rite possint.

ANNO
CHRISTI
1576.

Clericos quoscumque, certæ ecclesiæ, piove loco adscriptos, si ab ecclesiæ, cui adscripti sunt, clericali statione, sine episcopi facultate, eaque literis exarata, discesserint, ordinum suorum munere, ex eiusdem Concilii Tridentini sanctione, episcopus interdicat. Nec vero propterea quidquam derogatum aliis decretis pœnisve sit, quæ de parochorum, aliorumve curam animarum gerentium, ceterorumque residentia præstanda, vel absentia cauenda, puniendave, Tridentinis decretis, ac nostris provincialibus constitutionibus, & edictis præterea episcopalibus constitutæ sunt; quin imo illis etiam pœnis, mulctisve contra eos agat episcopus omni iuris ratione.

Episcopus, cum clerum, vt in Concilio provinciali tertio iussum est, recognoscet, hoc præter cetera videat, an in alicuius clerici titulo, censuve ecclesiastico, vel etiam laicali, cuius nomine iis ordinibus adscriptus est, quidquam innouatum sit. Sique vel beneficii ecclesiastici cessionem, vel patrimonii alienationem, vel pensionis extinctionem, aut remissionem factam esse compererit, Canonum iure, sanctioneque Tridentina agat, vt iuridice recuperetur, restitaturve quod vel cessum, vel alienatum, vel remissum, extinctumve, ipsi clerico præiudicium affert ad vitæ sustentationem: aut si quid alia ratione pactove commissum actumve est, quod vel decreto Tridentino, ea de re edito, sacrive Canonibus, repugnat, vel fraudem facit: contra quoscumque vero, qui tale quidpiam admiserint, idem pœnis agat iure canonico constitutis, iisdemque ab Synodo etiam Tridentina renouatis.

De beneficiorum collatione ac prouisione.

QUÆCUMQUE & examinis, & approbationis, & collationis, prouisionisve ratio, omnisque alia diligens cautio, in ecclesiis parochialibus cuiquam ex decreto Tridentino sancito, adhiberi debet; illa ipsa omnis in capellaniis, ceterisque beneficiis ecclesiasticis, quocumque nomine nuncupatis, imo vero in ipsis etiam ecclesiæ, vel cathedralis, vel collegiatae portionibus, quibus ab institutione, vel consuetudine, aliove quouis iure, & nomine, onus, munusve, animarum curæ, vel exercendæ, vel coadiuuandæ incumbit, aut coniunctum est conferendis, in aliove prouisionis eorum modo, teneatur ac seruetur omnino.

Quod Tridentinis decretis de eo, qui præsentatus est, per episcopum comprobando, etiamsi ad inferiores institutio pertineat, constitutum est; id in beneficiis item, vel simplicibus, vel curatis, vel aliis cuiuscumque generis, in quibus etiam electionis, præsentationis, institutionisve eius, monachis, aliisve cuiuscumque ordinis regularibus, ceterisve competit, locum habere episcopus meminerit. Quare si quæ hæctenus institutio sine episcopali comprobatione facta comperitur, eam irritam, inanem, ac plane nullam declaret, ac ne in posterum ita fiat, caueat quam diligentissime.

Pro auctoritate, Canonum iure, & a Concilio Tridentino sibi tradita, episcopus, si idoneos non compererit, a patronis etiam quibuscumque præsentatos ne probet, admittatve, neve instituat, nec vero eis vlllo quouis nomine provideat; sed plane illos repellat. Idoneos porro ne censeat, quos experimento examinis interrogationibus diligenter facto, & doctrina, & cantus peritia, & aliis qualitatibus, ad recte riteque obeunda munera, eo beneficio, ad quod præsentantur, incumbentia, coniunctave necessariis, præditos esse non viderit.

Neque illos item, quos pro illius beneficii ratione, legitima ætate, sacrorum Canonum iure, Concilioque Tridentino præscripta esse, ex legitimo documento, testificationeve non cognouerit.

Fraudes sæpe per eos committi animaduersum est, qui mandati literas apostolicas, quas vocant de providendo in forma dignum, impetrarint, ad duos, qui illas deinceps exequantur, scriptas, ita vt si vnus præstituto tempore non exequatur, exequi debeat.

Si enim ab vno, quoniam idonei non sint, reiecti, ad alium tacita, quam tulerunt, repulsa, confugientes, beneficii, quod sibi conferri volunt, collationem non idonei aliquando furripiunt. Quamobrem omnibus singulisque notariis, cancellario, actuariisque prohibitum deinceps sit, ne si eiusmodi delegatæ executionis acta confecerint, eorum partem, nisi de prioris iudicis exequentis consensu, concessuue, ad Canonum præscriptum edant: sed temporis, in mandati literis præfiniti, spatio confecto, acta omnia & singula ab se ob eam causam conscripta, illis ipsis ad

ANNO
CHRISTI
1576.

alterum istiusmodi executionis iudicem dent, pœnis propositis, arbitrato episcopi irrogandis: vt hic quid a priore iudice actum decretumve sit, scire possit, ne in beneficio conferendo surreptio, obreptiove indebite insit, indeque propterea lites existant.

Ecclesia parochialis, ne deinceps cuiquam per sex menses commendetur, sed vel titulo conferatur, vel si iuris patronatus est, præsentatus, electusve, qui ad illius curam gerendam idoneus, disquisitione de more facta, repertus est, ad Concilii Tridentini præscriptum instituat.

Interea vero dum vacat, ex eiusdem Concilii decreto, vicarius constituatur, qui illam regat.

Liber conficiatur, isque in omni episcopali archiuo asseruetur; in quo libro diocesanoꝝ beneficiorum cuiusvis generis, cum vacationis certa dies, ratio, modusque describatur, tum collationes, ac prouisiones, vt vocant, quæcumque sint, vel a summo pontifice, vel ab episcopo, vel ab vlllo quouis alio factæ, literarum, diplomatumve exempla, vel sententiæ summam explicatæ, prout potius esse episcopus censuerit, in eundem referantur. Itidem seruetur de literis ordinum, quibus singuli eiusdem diocesis clerici initiantur.

Capitula vero, & quicumque sint, qui cuiusvis generis dignitates, canonicatus, aut alia quæcumque beneficia obtinent, literas, diplomata, tabulasve ipsas beneficiorum, quæ quouis etiam vnionis iure possident, episcopo, etiam priuatim postulanti, sine mora exhibeant. Ex quibus tabulis tum si quid oneris obligationisve illis inesse apparuerit, tum quidquid aliud expedire idem episcopus censuerit, id distincte explicatæque exscribi iubeat.

Hocque omne vt ab iis, ad quos spectat, plane præstetur, idem omni ratione efficiat.

Nemo, cui beneficium parochiale, alteriusve cuiuscumque generis confertur, approbationis de se, etiam instituti examinis interrogationibus factæ, literas testimoniumve scriptum exhibere, ab ordinario cancellariove cogatur, cum qui beneficium collaturus, aut cuiusvis prouisionis nomine daturus est, ille ipse ordinarius est, qui eum approbavit.

Vt auaritiæ omnis non modo labes, sed suspicio vel mi-

nima ab episcopi domo, atque ab omni etiam ecclesiastico foro tollatur, ne deinceps in beneficiis conferendis, aut quavis prouisione dandis quidquam illo cuiusvis generis, ne sigilli quidem nomine accipi exigive ab vlllo liceat, omni prorsus, si quæ huic decreto repugnet, consuetudine & superiorum Conciliorum decreto antiquato, abrogato. Notario tamen, cui pro muneris laboribus certa merces nulla constituta est, aliquid pro opera quam in literarum scriptione ponit, accipere liceat, ad taxæ ab episcopo præfignendæ præscriptum: ita tamen vt pro omni vniuscuiusque beneficii collati, vel prouisionis nomine dati scriptura a se confecta, aliove quouis nomine vel prætextu, plus aureo nummo ad summum ne capiat.

Ne pro beneficii ecclesiastici possessione adipiscenda, plus quam par est, impensæ quis in compluribus instrumentis eo nomine conficiendis vel exscribendis faciat, cum eius bona variis locis sita sunt; id propterea decernimus & declaramus liberum esse vnicuique, cui beneficium aliquod collatum, aut quouis prouisionis nomine datum est, & illius solum ecclesiæ, altarisve, in quo beneficii titulus est, & illorum tantum eiusdem beneficii prædiorum bonorumve, quæ ipse maluerit, possessionem capere: modo eam capiat, tabulis publice a notario confectis.

Beneficium etiam simplex obtinenti, quod ad vitæ sustentationem satis est, si alterum simplex, aut ecclesia etiam parochialis, aliudve beneficium cuiusvis generis conferatur, vbi is alterius beneficii cuiuscumque generis illud sit, possessionem pacificam adeptus est, aut si per eum steterit, quo minus duobus mensibus, quos a die, quo alterum collatum est, præstituimus, illam adipiscatur, primum ipso iure vacare censeatur. Cui vacanti prouideatur, cum ex Tridentini Concilii sententia vnum & alterum item ab illo simul retinere nullo modo liceat.

Beneficii quacumque auctoritate deinceps collati, vnde satis ad victum sumitur, possessionem pacificam quis adeptus, si nulla sibi facultate, dispensationeue legitima concessa, beneficii prioris quod obtinebat, censum exegerit, ea poena illi sit, vt quod exegerit illius duplum ad ecclesiæ vsum restituat, tum alia ratione etiam mulctetur plectaturve episcopi arbitratu.

ANNO
CHRISTI
1576.

Ut prædiorum ecclesiasticorum conseruationi consulatur, ac simul occupationibus, vsurpationibus, aliisque fraudibus occurratur, ne clericus quispiam minori ætate, beneficium ecclesiasticum obtinens, cuiquam, etiam quocumque sanguinis cognationisve vinculo vel arctissimo sibi coniuncto, illius beneficii bonorum administrationem, procurationemve, nisi episcopi concessu, literis exarato, committat.

Idem præterea clericus, minor natu, beneficii quod obtinuerit, prædiorum bonorumve omnium inuentarium ex formula in Concilio prouinciali primo præscripta, aliquo viro adhibito, conficiat, quem episcopus ei constituerit. Alioquin pœnam luat, eiusdem episcopi arbitratu irrogandam.

*Quæ pertinent ad sanctissimum Missæ sacrificium,
& diuina officia.*

DVM in ecclesia Missæ sacrificium siue cantu, siue absque cantu episcopus facit, ne interea ab alio sacerdote in ea fiat, quoad illo sacro peracto, de more benedixerit, nisi aliquando secus ob vrgentem causam permittendum duxerit. Quod institutum, cum Missæ conuentuales ab aliis celebrantur, præsertim festis solennibusque ecclesiarum diebus, vbique, tum maxime in opidis pagisve in vsum introduci idem episcopus curabit.

Episcopus omnibus Missam in oratorio priuato celebrandi facultatibus hæctenus concessis certos limites modumque præfiniat; ita vt præter causas, quas magnas & vrgentes is iudicauerit, in ipsis priuatis oratoriis Missam celebrari ex facultatibus illis deinceps non liceat, nisi hoc fuerit a sede apostolica indultum. Quam moderationem diligenter adhibeat item, si quando in posterum eiusmodi facultatem concedendam censuerit.

Ne in oratorio, ecclesiæ, quæ vel nuper extructa est, vel in posterum extruetur, Missæ celebrandæ facultas detur, permittaturve, nisi saluo iure, ac plane sine præiudicio ecclesiæ parochialis, nisi ob causam episcopo quandoque aliter videatur.

Curandum est omni diligentia, vt salutarem fructum capiat fidelis populus ex laboribus & officiis, quæ a parochis diebus dominicis & festis inter Missarum solennia, aut di-

uina officia, vel alia quacumque occasione præstari, etiam ex Tridentino Concilio debent. Quamobrem Concilii etiam Tridentini auctoritate, vt in ecclesiam parochialem frequenter, saltem dominicis & maioribus festis diebus, fideles conueniant, episcopus eos, quorum pastorem curam gerit, diligenter ac sæpius moneat. Literas præterea, eo de genere ab eodem episcopo edendas, ac etiam instructiones nostra cura ad communem prouinciæ usum conficiendas, sæpe populo, prout vsuenerit, parochus de scripto recitabit.

Episcopus in facultate quauis Missarum celebrandarum concedenda prorogandave, videat ne ab vlllo sacerdote plus muneris, quam ab eo præstari possit suscipi concedat aut permittat: tum maxime perpendat, si parochus est, qui sibi eam facultatem dari petit, an per hebdomadam possit, & suscipiendo nouo celebrandarum Missarum muneris, & ei, quod in ecclesia parochiali, ex Tridentini, aut primi nostri prouincialis Concilii præscripto, aliave quacumque obligationis causa iam debet, satisfacere, & alia præterea officia obire, quibus diebus aut ad festorum celebritatem, aut ad funus, exequiasve vocatum eo illum conuenire, Missasque celebrare contigerit. Quod si per ipsum hæc omnia singulaque præstari non posse viderit, ne potestatem ei faciat noui muneris eo nomine suscipiendi, nisi ob inopiam in ecclesia parochiali, diebus ferialibus, rarius aliquanto parochialis muneris nomine, quam Concilio prouinciali primo iussum est, ideoque in alia, vel in eadem ecclesia parochiali, alio nomine per hebdomadam, iis ipsis, scilicet ferialibus diebus, celebrandi facultatem permitti necessarium episcopus duxerit: cuius religiosæ conscientia id permittimus.

In literis concessæ prorogatæve facultatis suscipiendi vel retinendi muneris Missam singulis vel certis stativè diebus, aut ex certa obligatione celebrandi, exprimantur & altaris, capellæ & ecclesiæ, vbi illud situm est, nomen, & locus, & eleemosynæ emolumentum, quod inde capitur; statim item dies, & numerus Missarum, quas ibi celebrare statim illis diebus debet ex onere a testatoribus, aliisve, aut ab episcopo imposito pro facultate, quam is a iure communi, vel Tridentino Concilio habet. Tum etiam exponatur, si

ANNO
CHRISTI
1576.

quo aliopræterea nomine ipse astrictus sit, Missam alio loco celebrandi; idque etiam a parochialis curæ munere, legati, alteriusve obligationis causâ; qua in ecclesia item & altari, quibus item certis vel statis diebus illud præstare debeat, & quantum inde emolumentum, eleemosynave consequatur. Tum postremo certum ei facultati concessæ vel prorogatæ tempus præfiniatur. Nec vero in illo celebrationis munere ei perseverare liceat, expleto temporis spatio, episcopi literis præscripto, nisi facultas iterum confirmata, renouataque sit, aut prorogata ad aliud certum tempus, literis item, & ad præscriptum etiam superiorum Conciliorum nostrorum prouincialium.

Quilibet sacerdos, quod suscepit, muneri Missæ sacrificii faciendi, satisfaciat omnino.

Nec vero cuiquam, qui quotidiano eo munere astrictus quouis modo est, ne semel quidem in hebdomada, ut alibi Missam celebret, id prætermittere vlllo prætextu liceat, nisi aliquando eius, cui curæ episcopus id dederit, aut, si nemini dederit, rectoris, præfective ecclesiæ consensu sacerdotem alium ante in locum suum substituerit, qui id præstet, quod in ea ecclesia ipse debet.

Sin autem certis hebdomadæ diebus, sacerdotes complures in eadem ecclesia ob aliquam cuiusvis generis causam rationemve, Missæ sacrificium facere debent; id ut statis certisque iis ipsis diebus illi omnino præstent, curet plane rector ecclesiæ, aut, si præsertim ecclesia collegiata, vel alia frequens est, alius, quem ei episcopus præfecerit.

Quod si alii item sacerdotes sunt, qui in illa ecclesia, incertis tamen diebus, munus impositum habent Missæ celebrandæ: tunc idem rector, præfectusve, capellanus sacerdotibus vocatis, reque cum eis tractata, certos unicuique dies præscribat, quibus in ea ecclesia Missam celebrent: ut singulis, si fieri potest, hebdomadæ diebus Missarum celebrationes recte atque ordine distributæ peragantur.

Qui capellas obtinent, ipsi per se, non alii eorum nomine, Missæ sacrificium, diuinaque officia, quæ illarum rectores præstare debent, in illis celebrent: si modo vel aliud ecclesiasticum beneficium, quod residentia personale munus requirat, non habeant: eoque impediti, debita eis capellis officia gerere non queant: vel earumdem institutione,

Concil. Tom. 36.

Xx ij

dotationeue, aut legato, aut donatione, aut facultate ab episcopo impetrata, in illis obeundis capellani officiis aliena opera, ministeriove vti possint, vel alia quauis ratione, causave impediti sint.

Singula vero, ob quæ capellanus aliquis se a debito capellani officii munere immunem putet, asseratve, quo minus per se ipsum præstet, ab episcopo cognoscantur, ac probentur item.

Quicumque sacerdos in altari certo Missam celebrare debet, si in alio celebrarit: ne, quod debet, præstitisse censeatur, nisi episcopi, alteriusve, cui ille id curæ commiserit, iussu, concessu, permissuue aliquando fecerit.

Si eodem tempore, & in eadem ecclesia Missæ plures aliquando etiam pro mortuis celebrandæ sunt, in altaribus ita inter se disiunctis celebrentur, vt sacerdos alter ab altero non perturbetur, neque si fieri potest audiatur: sin autem hac de causa tempus non patietur eo die Missas omnes, quæ debent, celebrari, in alium potius diem aliquæ differantur, vt huic decreto pareatur, quod ad religiosum cultum illius sanctissimi sacrificii spectat.

Missæ parochialis sacrificium die festo, circiter duabus post solis ortum horis, aliis etiam diebus ea hora, quæ populo vniuerso, pro loci ratione, episcopi iudicio, magis accommodata erit, in omni ecclesia parochiali celebretur, datis semper ante stas campanæ signis, iisque horæ dimidiæ interuallo distinctis, vt in tempore populus conuenire possit.

Si præter parochum alius etiam sacerdos est, qui in ea ecclesia Missæ sacrificium facere debet; id omni die in aurora celebret, vt qui iter facere, vel aliud quidquam, ruri præsertim, agere necesse habent, interesse possint, neque propterea omittant.

Si vero plures sunt sacerdotes, qui ibi, aut in eiusdem parochiæ finibus Missam celebrent, tunc, vt decretum est prouinciali primo Concilio, vnam in aurora, reliquas deinceps debito interuallo distributas, postremam vero, quo tardius potest, prout populo commodius erit, celebrent ad præscriptum tabellæ a rectore parochialis ecclesiæ, vel ab alio conficiendæ, cui episcopus id munus dederit; nisi dies festus sit, quo excepta illa prima, quæ in aurora celebratur,

ANNO
CHRISTI
1576.

nullam omnino celebrent ante peractum Missæ parochialis sacrificium, etiam in ecclesiis, capellis, oratoriisve secularibus, etiam scholarum & confratrarum, etiam laicalium, intra fines vniuscuiusque parochiæ constitutis, nisi parochus ob causam certa præscripta hora ante facere concesserit.

Quod si die festo etiam per illud Missæ sacrificium, quod in aurora fit, populus a parochiali Missa auocetur; tunc episcopus illud, etiam festo die, post Missam parochialem fieri celebrariue iubeat.

Episcopi vero facultas & iudicium fit, id omne quod ad Missæ celebrandæ horam spectat, pro temporum, locorum, causarumque ratione aliter statuere, permittere, ac iubere. Proinde tabella, in qua certa omnis illa celebrationum distributio, dies scilicet, hora & altare, tum sacerdos, qui celebrare debet, apte descripta appareat, in sacristia loco conspicuo propolita atque affixa sit.

Quo citius atque exploratius episcopus sciat, eorum, qui sacri faciendi causa aliquid pie, vel legarunt, vel dederunt, voluntati per illos, quorum interest, vere satisfactum esse; ac rursus si quid ea in re neglectum, aut omisum, prætermisumve est, id opportune vt fiat, prospicere cauereque possit: hæc decernimus, atque statuimus;

In vnaquaque ecclesia liber deinceps singulis annis, vel alio certo tempore renouandus, perpetuo sit; in quo & anno & mense, & die primum notato, vnusquisque siue parochus, siue capellanus, siue alius sacerdos, qui quouis obligationis nomine in ea ecclesia Missæ sacrificium fecerit, in singulos dies, vbi id perfecerit, manu sua subscribat; & nominatim breuiter exponat, se illud præstitisse, aut parochialis ecclesiæ, aut capellæ, legative pii, aut anniuersarii, aut funeralis officii nomine. Cui præterea libro singulis diebus subscribat is, quem in qualibet ecclesia episcopus stauerit: qui item, si ipse est qui Missæ sacrificium eo quouis nomine fecerit, ipse item manu sua subscribat, quoties aliquo eo nomine Missam celebrarit.

Is liber tuto sacristiæ loco asseruetur.

Quibus vero locis, ecclesiisve Missæ plures quam tres quotidie celebrantur, episcopus præter has cautiones punctatorem etiam secretum, vbi opus esse viderit, constituet.

re item poterit, idque secreto etiam, si ita expedire videbitur, qui iuratus in singulos dies notet, si qui erunt, qui debito Missæ celebrandæ muneri defuerint.

In vrbe vero aliqui ecclesiastici viri, ab eodem episcopo probati, in diocesi item vicarii foranei, aliive, ab episcopo etiam constituti, libros Missarum celebrationibus notandis præscriptos, sæpe etiam de improviso recognoscant: inspicientque præterea notationes, per punctatorem occulte factas: ac singulis mensibus, aut tertio quoque mense, cum vnoquoque capellano præstiti muneris sui rationes inibunt, tum etiam illius testimonium scriptæ in ita rationis dabunt.

Nec vero cuiquam capellano non titulari, qui munus celebrandi certis stativæ diebus, aut ad certum tempus, aut in perpetuum susceperit, quidquam mercedis elemosynæve ex legatis piis, aliave quavis ratione, a quibusvis solvatur: neque id exigat absque episcopi, eiusve, cui id curæ ille dederit, mandato, eoque scripto: quod ne detur, nisi pro ratione præstiti muneris, cuius testimonium scriptum ab eo, de quo supra, re ipsa exhibuerit.

Anno autem expleto, vel breuiori temporis spatio, quidquid ob prætermisum celebrandarum Missarum munus, capellano tribui non debet: id omne fabricæ ecclesiæ præfectis, aut corporis Domini confratribus, in ea ecclesia constitutis, vbi ille Missarum muneri defuerit, aut aliis depositariis solvatur, ab episcopo constitutis: vt quot Missas celebrari ab eo prætermisum est, totidem eo nomine ab alio sacerdote celebrentur: aut ad ipsum in ornamentorum, quæ eisdem altaribus capellisve vsui sint, apparatus erogetur, prout episcopus expedire existimauerit. Vt autem & hoc diligentius præstetur & sacerdotibus consulatur, qui ob Missæ celebrandæ munus susceptum, ac præstitum, elemosynas sibi debitas, magno cum negotio, sæpeque cum detrimento ab iis, qui tribuere debent, consequuntur; episcopus, vbi expedire viderit, certos aliquos, probatosque homines depositarios deligat; quorum munus sit, illas exigere, custodire, tum statis temporibus pro ratione supra præscripta, capellanis sine mora soluere.

Et quoniam qui capellas, altaria, aliave beneficia ecclesiastica in titulum obtinent, quibus Missarum munus ali-

ANNO
CHRISTI
1576.

quod incumbit, non ab heredibus eorum, qui legata pia reliquerunt, vel ab aliis eiusmodi, sed ipsi per se fructus capellarum altarumve suorum exigere solent, cum iis sequestri ratione omnique alio modo episcopus agat: ut si muneri suo illi celebrandis Missis defuerint, fructuum restitutio locum habeat, eaque ad præscriptam, ut supra, rationem, pie utiliterque erogetur.

Quam sequestri & multæ rationem omnes adhibere debent, ut opus fuerit, cum capellanis quoque illis, qui etiam legati nomine, vel alia eiusmodi causa Missas celebrandas ad certum tempus, vel in perpetuum suscipiunt.

Qua in ecclesia, pro frequentiori, qui ob festi diei, indulgentiæve celebritatem, aut ob perpetuum populi, ac præcipuum deuotionis studium fit, ad eam concursu, elemosyna & crebrior & vberior Missæ celebrandæ nomine datur: in ea ne cuiquam sacerdoti eiusmodi elemosynam ob Missæ celebrationem, vilo modo aut prætextu flagitare, ac ne sponte quidem oblatam accipere liceat. Verum vnusquisque sacerdos illam in capsula, certo ecclesiæ loco, aut pro sacristiæ foribus eo nomine collocata deponendam curet. Cui capsulæ statis illis frequentioris concursus diebus, rector ecclesiæ, alijsve, cuius interest, aut is, cui episcopus hoc munus dederit, certum aliquem clericum spectata probitate præficiat: cuius sit illis diebus apud capsulam assidere, tum sigillatim, ordineque notare, quæ Missarum aliarumque precum nomine elemosyna detur accipiatve, ut pro illius notationis ratione rector aut sacrista, aut ille quem episcopus constituerit, sacerdotibus illius ecclesiæ, alijsve ad diuina officia concelebranda, eo celebritatis nomine euocatis statim præscribat: quid pro elemosyna oblata vnusquisque eorum illis diebus præstare debeat, quo plenius eorum, qui obtulerint, voluntati satisfiat.

Peractis autem diuinis officiis, quæ elemosyna eo nomine in capsulam coniecta est, illam idem vel ecclesiæ rector, aut alius, ut mox supra, sacerdotibus ita distribuat, ut eorum vnique partem pro ratione ministerii, officiiue præstiti, ex episcopi præscripto congruam tradat. Quidquid autem supererit, e capsula depromptum apud virum probum, quem episcopus delegerit, deponatur: ut

aut in aliam, quæ in eadem ecclesia fiet, celebrationem Missarum pie conferatur: liceat tamen in alias res erogari, necessario comparandas ad Missæ sacrificii cultum, decen-
tius in ea ipsa ecclesia peragendum; si ob ecclesiæ inopiam ita episcopus concesserit. Cuius etiam iussu in tabellam sacrifi-
ciæ referantur, si quæ commemorationes eo nomi-
ne, pro iis qui pie contulerunt eleemosynam, deinceps faciendæ erunt ab iis, qui in ecclesia Missæ sacrificium facient.

Qui vero parochi prope eas ecclesias habitant, ii iubente episcopo, populum suæ curæ commissum, diebus præfertim qui proxime præcedant illos certos dies frequentioris eleemosynæ, moneant, vt hac constituta eleemosynas eiusmodi recipiendi ratione, quas eleemosynas Missarum celebrationi dare quisque velit, eas non sacerdotibus aut clericis tradat, vel aliis, sed in capsulam deferat eo nomine constitutam.

Missæ initio psalmus, Iudica me Deus, & in fine euangelium sancti Ioannis euangelistæ, In principio erat, &c. dicine vnquam omittatur, nisi cum aliter in Missarum rubricis notatum fuerit. In ceteris item ne quid addatur, nec vero detrahatur, ac ne quidquam mutetur: sed ad vnguem id omne dicatur, quod in Missali nuper Pii quinti pontificis maximi iussu edito præscriptum est.

Si quem parochum, aliumve sacerdotem Missali Romano, quod item Pii quinti pontificis maximi iussu editum est, episcopus ad Missæ sacrificium deinceps non vti compererit, a Missæ celebrandæ munere illum arbitrato suo suspendat: tum pro culpæ contumaciæve ratione, aliis præterea pœnis afficiat.

Vt exploratum sit, an sacerdotes statarum ceremoniarum vsum peritiamque teneant: ipse episcopus cum aliquando Missæ sacrificio, quod illi faciunt, alios peritos sacerdotes præsentés adesse iubeat: tum aliquando singulos euocet, eorumque in Missæ sacrificio rite faciendo exercitationem ac peritiam per examen, experiendove cognoscat.

Quod prouinciali secundo Concilio iussum est, in Missa conuentuali & parochiali, cum corpus Domini eleuatur, signum sono campanæ dari: in aliis Missis id ita præstetur,

ANNO
CHRISTI
1576.

tur, vt tunc paruulum tintinnabulum, aut a latere altaris appensum, aut e sacristia allatum, a clerico ministro certis distinctis ictibus pulsetur.

Cum sacerdos ad altare accesserit Missæ sacrificium facturus, clericus, qui tunc illi ministraturus est, vbi alius non sit qui tunc hoc officium præstare possit, circumspiciat modeste astantes; & si quempiam animaduernerit marem vel feminam incomposito corporis habitu, aut alias contra præscriptas regulas prouincialibus nostris Conciliis, cum iniuria vel irreuerentia sanctissimi illius sacrificii interesse, moneat grauius vt opus erit: neque sacerdos ante Missæ initium faciat, quam omnes, qui adsunt, quemadmodum etiam Tridentino Concilio curæ episcopi commissum est, decenter cõposito corporis habitu declarauerint se mente etiam ac deuoto cordis affectu, non solum corpore adesse. Missa vero iam inchoata, si quid eiusmodi fiat, hoc idem officium admonendi itidem ille minister clericus præstet modeste & grauius. Si quis vero ab iis de eiusmodi monitus non resipuerit, quamprimum eorumdem cura deferatur ad episcopum, vt iure cum eo efficacius agatur.

Clericus sacerdoti Missam celebranti ministrans, semper indutus sit superpelliceo puro & mundo, eoque non lacero, neque vlla alia ratione indecenti: si contra fecerit, tum ipse, tum sacrista, tum ecclesiæ præfectus, tum sacerdos etiam, qui sibi ministrare permiserit, plectatur arbitratu episcopi. Hostias pro sacra eucharistia conficienda non laicus homo, nec vero femina faciat.

Vrceoli, qui ad sacrificii vsum adhibentur, quo distinctius atque certius aqua a vino dignosci possit, ne e stanno, argento, aliove metalli genere sint, sed plane e vitro, eoque perlucido, aut e crystallo confecti: itidem operculum oris habeant.

Caueatur, cum in Missæ sacrificio, quod etiam sine cantu fit, Missalis, aut euangelistarum liber, aut pacis instrumentum cuiquam, vel principi, vel magistratui, vel alii ad osculandum præbetur, ne id munus per laicum hominem, sed per clericum præstetur.

Ea fuit olim vigilantissimorum, sanctorumque episcoporum religiosa pietas, vt non modo in solennioribus anniuersariis celebratibus, sed fere in singulis festis & do-

minicis diebus, iisque præsertim in aduentu & quadragesima solenniter Missæ sacrificium celebrarent.

Quod institutum cum refrigesceret, aliquando Innocentius III. pontifex maximus vehementer doluit. Cui sane rei in prouincia nobis commissâ prospiciendum atque consulendum est pastoralis cura nostra, iam sanctionibus Tridentinis, auxiliante Christo Domino, excitata ad reuocandam restituendamque ac studiose retinendam pristinâ pietatis disciplinam atque usum. Etsi igitur multiplicibus aliis episcopalibus curis, iisque variis & quæ etiam ad continendos inobedienciæ disciplinæque Christianæ officiis populos attinent, pluribus hoc tempore episcopi distineantur: ac solennioribus tamen diebus, quibus religionis Christianæ mysteria celebrantur, in diuinis officiis sacrisque solenniter faciendis, illos frequentius ac studiosius versari oportet.

Itaque his solennibus festisque diebus infra ordine præscriptis, quibus & patrum monumentis & veteri rituum ceremoniarumque Romanarum codice, eoque comprobato, & antiqua religiosaque nonnullarum huius prouinciæ cathedralium consuetudine, ab episcopis, prout ipsa Christianæ religionis mysteria postulant, solenniter fieri traditum est, Missæ sacrificium solenni pontificali que ceremoniarum ritu ab eisdem celebretur.

In sanctissima natiuitate Domini nostri Iesu Christi.

Die solenni circumcissionis, quæ est octaua natiuitatis Domini.

Die solenni epiphaniarum.

Feria quinta in cœna Domini.

Die sanctissimo paschæ resurrectionis.

Die sanctissimæ ascensionis.

Die sanctissimo pentecostes.

Die solennitatis sanctissimi corporis Christi Domini.

Die natali sancti Ioannis Baptistæ.

Die festo sanctorum apostolorum Petri & Pauli.

Die assumptionis beatissimæ semper virginis Mariæ.

In solennitate omnium sanctorum.

Die festo sancti, sanctæve, cuius nomine ecclesia cathedralis dedicata est: & die præterea festo præcipui patroni ciuitatis.

Die consecrationis ecclesiæ anniuersario.

ANNO
 CHRISTI
 1576.

Die item consecrationis suæ anniuersario.

Die primo Synodi diœcesanæ.

Diebus statis, quibus sacras ordinationes solennes episcopus habebit.

Diebus præterea aliis pro consuetudine suæ ecclesiæ, tum aliis item, quibus ex graui præsertim causa Missæ sacrificium solenni ritu celebrare eorum quisque censuerit.

Quo studiosius autem religiosa sua sollicitudine, sanctissimæque pietatis exemplis fidelium animos atque mentes ad religionis Christianæ officia episcopi inflamment; hoc etiam pro pastoralis officii munere curent, vt quibus diebus Missarum solennia in basilica cathedrali concelebrant; iisdem, quod antiqui instituti, consuetudinisque fuit, & vesperarum officium & matutinum solenni ritu ipsi obeant. Tum præterea iis diebus, vt religiosi cultus exemplo, sic sacra pastorali concione aut sermone intra Missarum solennia fideles sibi commissos pascere nullo modo omittant. Fideles vero quo magis a pastoribus suis religiosis vitæ exemplis, consilio, spectatisque virtutibus adiuuantur, eo vehementius se in omnem bene sancteque agendi partem excitare, tum cumulatius Christianæ disciplinæ officia præstare eos oportet.

Quare festis his diebus, cum frequentissimi ad Missarum episcopalium solennia conuenire studeant; tum e sacra benedictione episcopali aliquem salutarem fructum largiente Domino consecuturi, ne ante inde discedant, quam ab episcopo illam demisso humilique animo & genibus flexis de more acceperint. Vt id sane omni studio illi præstent, cum eos crebro præmonere, tum graui sermone cohortari parochi solicite curent.

Missæ sacrificium cum solenniter, præterquam pro mortuis, fit, cui episcopus præsens adsit, canonici & aliqua illius ecclesiæ dignitate præditi, quo tempore hymnus, Gloria in excelsis, & symbolum item & alia eiusmodi canuntur, ad episcopum ordine veniat, in cuius conspectu corona facta, tunc simul cum eo singulas illas Missæ partes dicant, pro ceremoniarum ritu ac ratione.

Quibus in ecclesiis cathedralibus dum vesperarum, aliarumve canonicarum horarum officia, Missarumque solennia ab episcopo solenniter fiunt; canonici item, quique

dignitatem obtinent, pluuialia, aliasve sacras vestes proli-
bri pontificalis Romani ratione non induunt; in iis ex eius-
dem & aliorum item de ceremoniis rite conscriptorum,
probatorumque librorum præscripto ad vsum introduca-
tur, aut intermissus reuocetur ille episcopalibus officiis
conueniens, pluuialia, aut dalmaticas, aliumve sacrum
vestitum, vtpote planetas, certis statis diebus induendi
mos. Itaque vbi illa indumenta totidem non sunt, quot
pro induentium numero esse deberent, quamprimum ad
officiorum pontificio, solennique ritu, vt decet, celebra-
ndorum vsum comparentur communi vniuersi capituli
sumptu: nisi iure, aut consuetudine, aliave ratione a sacri-
ficia, vel a fabrica, vel a singulis canonicis eum sumptum
præstari oportere episcopus censuerit; tuncque a quibus
debetur, plane præstetur temporis spatio, quod idem epi-
scopus præscripserit.

In ceteris quoque omnibus, quæ ad ceremoniarum ra-
tionem ritumque pertinent, regulæ in libro pontificali, ce-
remonialique item probato de diuinis officiis, pro tempo-
rum ratione, ritu Romano præscriptæ diligenter & accu-
rate omnino seruentur. Id autem omne præstari, atque in
vsum omnino introduci, episcopi cura fit.

Peraçto Missæ conuentualis sacrificio, vesperarum of-
ficiis in ecclesia absolutis, in quibus episcopus præsens ad-
erit, diebus dominicis ac festis, & aliis item, quibus ex ce-
remoniarum Romanarum vfu, ritumque moris est, solenni-
ter ipse benedicat. Quod sane etiam præstet peraçtis solen-
nibus processionibus, aliisque id generis officiis.

Cum episcopus statis præscriptis diebus quibus debet,
vel quia abest, vel morbo aliave causa occupatus distine-
tur, Missam, vesperasve, aut alia diuina officia solenni-
ter non celebrat, tunc eius loco hoc præstet, qui in ec-
clesia cathedrali primam sacerdotalem dignitatem ob-
tinet. Hic vero si aliquando abest, aut impeditus est; is
qui post illum sacerdotalem item dignitatem, vel cano-
nicatum obtinens, aliis dignior non impeditus adest, id
munus obeat.

Episcopo, in vrbe etiam extra ecclesiam cathedralem
pontificalia munera obeunti, vtpote consecranti vel recon-
cilianti ecclesias, cœmeteriave, aut ordines sacros, aut con-

ANNO
CHRISTI
1575.

ANNO
CHRISTI
1576.

firmationis sacramentum, aut sanctissimam eucharistiam frequenti populo ministranti, aut alia huiusmodi munera pontificalia exercenti, cum is iusserit, assistant, inseruiant, ministrentve, quicumque ex iis, qui dignitates obtinent, & de capitulo, ac reliquo ecclesie clero eidem episcopalia munera in ecclesia cathedrali exercenti, inseruire, assistere, ministrareve solent aut debent.

Archidiaconus, etiamsi sit sacerdos, vel prebendam etiam sacerdotalem, preter archidiaconatum obtineat, Missae sacrum solenniter episcopo celebrante, vt & in metropolitana, & in aliis huius provincie ecclesiis compluribus moris est, sui que muneris, euangelium canat: vel, vbi ex consuetudine id non seruetur, omnino vt diaconus, diaconalibus vestibus indutus, episcopo assistat.

Archipresbyter autem officio assistentis ad librum seruiat, nisi ex consuetudine preposito, vel alteri dignitate sacerdotali prebito, id competat. Cui muneri qui sine causa legitima ab episcopo approbata defuerit, distributionibus illius diei sibi debitis, & grauius ex contumacia eiusdem, episcopi arbitrato mulctetur.

Quod religiosi instituti, piaque consuetudinis fuit, & in compluribus adhuc huius provincie ecclesiis aliqua ex parte retinetur, pontificaliue libro antiquo traditur, de diaconi, alteriusve ministri, & chori officio in episcopali benedictione, id ad vsum vbique reuocari, pastoralis curae est, cum praesertim ad inflammandam fidelium pietatem, preparandamque in episcopali benedictione attentionem attineat. Itaque diebus dominicis festisque, cum episcopus benedictionem de more impartiet, diaconus, vel alius minister, ad quem de more pertineat, cuiue episcopus iusserit, ad populum conuersus, his cantu solenni pronuntian- dis vocibus praeat: Humiliate vos ad benedictionem; tum a choro respondeatur: Deo gratias.

In maioribus autem solennitatibus aliquanto id solennius praestetur, ritu scilicet qui in antiquo libro pontificali ita praescriptus est, vt chorus primo dicat: Princeps ecclesiae, pastor ouilis, tu nos benedicere digneris; tum diaconus respondeat: Humiliate vos ad benedictionem: Post clerus humili voce concinat: Deo gratias semper agamus.

Demum episcopus solenniter benedicturus, dicat pra-

scriptas pro temporum ratione orationes, quæ ex libro antiquo pontificali descriptæ edentur.

ANNO
CHRIST.
1576.

Quod ex Felicis quarti pontificis maximi sanctione in Concilio prouinciali tertio decretum est, episcoporum prouinciæ consecrationes quotannis solenniter celebrari; id ita deinceps præstari decernimus;

Die anniuersario consecrationis, si dominicus, vel festus sit, episcopus solenni celebritate de eo dominico, festiue die Missam celebret, adiunctis pro se orationibus, in Missali Romano nuper edito præscriptis.

Si vero consecrationis anniuersarius dies in feriam, aut festum simplex cadit, Missæ sacrificium solenne de consecratione, prout in Missali Romano, faciat.

Quo consecrationis die episcopus exemplum etiam sequatur atque amplectatur sanctissimorum episcoporum, pontificumve, qui suscepti muneris curam, onus, & sollicitudinem in memoriam reuocantes, anniuersario eo die non solum sacrificio religiosisque precibus diuinæ bonitati gratias agere non destiterunt; sed concionibus, pastoralis caritate plenis, clerum populumque, expositis multiplicis suæ curæ partibus, excitare voluerunt, cum ad opem sibi a Deo implorandam, tum ad omnia religiosæ pietatis officia colenda.

Vtque consecratio episcopi a sacerdotibus, etiam sacrificiis, & a reliquo clero piis precibus recolatur, in calendario anniuersario, die suo notetur: tum populo etiam, ut moris est, denuntietur, ut is quoque sanctius illum diem veneretur: tum pro caritatis officio, quo erga episcopum & patrem esse debet, vehementius excitetur ad preces pro illo pie adhibendas.

Quod pii religiosique instituti in ecclesia fuit, quemadmodum ex sanctorum patrum monumentis, ex antiquo ceremoniali codice accepimus, ut nocte natalis Domini Missa, quæ in aurora celebratur, sicut illa in media nocte, & altera in die ipso natali caneretur; eadem in omni prouinciæ nostræ cathedrali & collegiata ecclesia, sub auroram etiam canatur, præsentem omni clero, qui diuinis officiis interesse solet aut debet. Quicumque defuerit, illa distributionis medietate mulctetur, legitimo impedimento cessante, quam proportionabiliter amitteret, si a Missæ sa-

ANNO
CHRISTI
1576.

crificio solenni, quod media nocte fit, abesset. Idem quoque præstetur in parochiali quacumque ecclesia, vbi alia duæ eiusdem diei Missæ canuntur.

Quibus diebus, ex Missalis Romani rubricarum præscripto, in ecclesiis cathedralibus & collegiatis Missas duas conuentuales celebrari oportet, ex ambæ canantur; tum cantu item celebretur si quæ præterea alia Missa eodem, vel alio die, ex consuetudine legatove pio aut alio iure ibi cani debet.

Quod si capitulum præstare omiserit, neglexeritve, non solum illius diei, in quo huic muneri defuerit, verum alterius etiam diei distributionibus mulctetur; & alio die suppleantur omissa.

Diebus dominicis, festisque aliis, quibus officium duplex peragitur, canonicus hebdomadarius, dum vesperarum officium obit celebratve, pluuiiale induat; tum etiam duo ecclesiæ ministri pluuiialibus induti adsint, eaque munera præstent, quæ præstari moris est.

Iisdem præterea diebus diuina singularum horarum canonicarum officia, psalmi scilicet, hymni, antiphonæ, responsoria, & reliquæ horariæ preces, non verbis recitentur, sed stata modulatione canantur. In maturino tamen officio, & prima, si ita episcopo videbitur, præterquam in anniuersariis festorum dierum solennioribus celebritatibus, canora, distincta tamen, vocum pronuntiatione psalmos dici liceat; at hymni, antiphonæ, responsoria, & reliqua eiusmodi, tum præterea psalmi ad laudes stata omni cantus modulatione omnino pronuntientur.

Vbi vero, vel instituti, vel consuetudinis est, festis diebus, matutini etiam, vel primæ psalmos, aut aliis præterea ferialibus diebus reliquarum horarum psalmos, & omne officium cantu præstari: illud institutum, consuetudinemve perpetuo retineri iubemus. Si vero quid aliquando inciderit, quamobrem diuina officia diutius, quam temporis ratio postulat, protracta sunt; tum episcopi concessu, iussuue, horaria sextæ & nonæ officia, si minus stato cantu possunt, verbis solum, distincte tamen & in choro pronuntia-ri & præstari licebit.

Festis vero dominicisque diebus, & aliis, quibus concio aut solennis processio, aut sacra ordinatio habetur, si ma-

tutinum officium media nocte non dicatur, ita saltem anticipata episcopi iudicio hora inchoetur, vt & aliarum deinceps horarum officia, & Missas singuli sacerdotes, & Missam conuentualem collegiatim tempore suo ex instituto peragant, vt concioni interesse possint.

Quod de assistente, pluuiali induto, in Concilio provinciali primo decretum est, ita dumtaxat locum habere decernimus, vt episcopo, & alii episcopalibus insignibus videnti, is adhibeatur alii, præterea nemini.

Dominicis, & festis, & aliis item diebus, quibus officium duplex peragitur, canonici duo, vnus, qui diaconale, alter, qui subdiaconale ministerium præstet, canonico sacerdoti, Missam conuentualem celebranti, ministrent. Sicubi vero aliis etiam diebus per canonicos id præstari solet, id deinceps etiam seruetur perpetuo.

Vbi vero præ paucitate canonicorum, illis canonicis duobus in Missæ conuentualis sacrificio ministrantibus, numerus eorumdem, qui in choro adsunt, congruus episcopi iudicio non erit; liceat eidem episcopo alios duos non canonicos statuere, qui illis duplicis officii diebus, qui tamen ex præcepto, consuetudineve non coluntur, loco canonicorum diaconale & subdiaconale ministerium obeant. Omnino autem diebus etiam ferialibus diaconus & subdiaconus, dalmaticis induti, Missæ inseruiant in cathedralibus, & collegiatis ecclesiis quibuscumque, nisi vbi episcopus censuerit ministrorum numerum adeo exiguum esse, vt id fieri non possit. Cuius item episcopi ius sit decernere, qui munus huiusmodi præstare debeant, si modo illud iam attributum perpetuo ex institutione vel consuetudine non sit.

Dignitatem obtinenti, & canonico item, & alii cuiumque chori officiis adstricto, almutiam, superpellicum, cappam, aut aliud canonicale aut proprium sui ordinis vestimentum, pro temporis, vel diuini officii, quod obit, vel profui in ecclesia, chorove muneris ratione, non induto, distributio statæ canonicæ horæ ne detur, in qua hic ille sine eiusmodi indumento adfuerit.

Ne quis canonicus, dignitateve præditus, aut ecclesiæ cuiusuis minister, clericusve quicumque, dum horariis diuinarum precum officiis interest, aut processiones,

fune-

ANNO CHRISTI 1576. funera, vel functiones ecclesiasticas obit, superpelliceo, aliove sacro indumento indutus, chirothecis etiam manus induat.

Horæ sextæ & nonæ item officia diuina, ante, aut post Missæ conuentualis sacrificium, pro ratione temporum, & officii diuini, ad præscriptum rubricæ Missalis Romani celebrentur; nisi aliquando vrgens causa incidat, quamobrem illo alio tempore, quam præscriptum est, in choro tamen, celebrari peragique episcopus iusserit.

Quibus in ecclesiis diuinum canonicarum horarum officium de beata Maria virgine recitari aut solet, aut debet, earum clerus vniuersus illud in choro præsens pariter recitet, atque officium, quod de Domino dicitur: id vero ita, vt singulas horas canonicas vnus officii, cum singulis alterius, ex breuiarii Romani præscripto, ordine coniungat.

Quicumque ab vnus horæ officio de beata Maria abfuerit, distributione illius horæ perinde mulctetur, ac si ab horæ eiusdem officio, quod de Domino recitatur, abfuerit.

Calendarium, quod ex Concilii prouincialis primi decreto pro certa diuini officii recitandi ratione, quotannis edi oportet, si minus constat, a quo confici, edive debeat; episcopus deligat, constituatve, qui hoc præstet, neque id cuiquam recusare liceat.

Ita vero, a quo debet, in tempore conficiatur, vt & mense saltem ante natiuitatem Domini in lucem emissum sit. Ante vero quam prodeat, episcopo tradatur, qui recognoscat, aut ab aliquibus, quos eius rei peritos delegerit, recognosci iubeat.

De sancto, cuius sacrum corpus, aut caput, aut brachium, aut crus, aliæve sacræ reliquiæ, episcopi iudicio insignes asseruantur, duplex officium fiat, in ea tantum ecclesia, vbi reconduntur: nec vero in aliis, nisi regulis breuiarii Romani id præscribatur, aut alia causa grauis episcopi iudicio infit.

De sanctis item, quorum altaria in aliqua ecclesia sunt, duplex in ea tantum ecclesia fiat; idque tunc solum, quando scilicet ex antiqua, probataque consuetudine, vel iusta alia causa episcopus censuerit faciendum.

De iis, qui beati dicuntur, neque sedis apostolicæ auctoritate in sanctorum numero adscripti sunt, horarum diuinarum precum officium ne fiat; nisi consulta eadem sede apostolica, facultateque literis pontificiis concessa.

Episcopus pro temporum ratione ac vicissitudine certam horam certumque interuallum pulsandis campanis præscribere curet, quibus diuinorum officiorum significatio detur. Quæ certa, interuallisque distincta pulsationis ratio in tabella edita ordine notetur; vt & vrbani & diocesani ecclesiis vsui recte accommodata, vbique eadem ad præscriptum eiusdem episcopi seruetur.

Officia diuina, sicut alia semiduplicita sunt, quædam duplicia, alia simplicia: ita pro eorum ratione certam regulam in iis singulis celebrandis adhiberi oportet.

Quare episcopus duobus de capitulo, quorum alter ab ipso, alter a capitulo deligatur, aliisque ecclesiasticis hominibus rituum scientia & vsu peritis, quos ipse delegerit, in consilium adhibitis, cantus modulationem, hominum numerum, & qualitatem, vestium apparatus, campanarum sonum, ministrorumque rationem pro illorum ritu præscribat, in iis scilicet, quæ adhuc Conciliis prouincialibus præscripta non sunt, donec alio tempore in Concilio prouinciali certa eorum ratio statuatur, & vt rite, & diuino cultui congruenter omnia præstentur.

Quæcumque vero aut in hoc, aut in superioribus Conciliis prouincialibus de festis duplicibus seruari iussum est; ea in ecclesiis, ritu Ambrosiano vtentibus, cum pro illius ritus ratione nulla sit simplicis, aut semiduplicitis, aut duplicis officii distinctio, sed tantum solennis, aut non solennis, in festis iis locum habeant, quæ licet ex præcepto, consuetudineve non colantur, officio tamen solenni celebrari in calendario, aut breuiarii rubricis præscribetur.

Sicut sancta mater ecclesia pro temporum officiorumque ratione, sacrarum vestium apparatus, ornatumque coloribus distinctum esse voluit; ita, quemadmodum etiam Missalis Romani rubrica præscribit, in omni ecclesia & altare, & sacerdos celebrans, sique solenniter fit, diaconi etiam & subdiaconi, & alii eiusmodi ministrantes sacro vestium amictu, vt pro ecclesiarum facultatibus fieri potest, induantur: qui colore distinctus, diuino-

ANNO
CHRISTO
1574.

ANNO
CHRISTI
1576.

rum officiorum ritui, & temporum rationi conueniat.

Cum clerici defunt, qui cantorum in diuinis officiis partes præstent, ita vt laicos homines ad id muneris aliquando mercede conduci adhiberive necesse sit; tunc ii non solum in Missa solenni & diuinis officiis, id quod in compluribus huius prouinciæ ecclesiis vsu seruatur, sed & in processionibus, & in funeralibus, & in aliis ecclesiasticis actionibus, ad quas vel in ecclesia vel foris adhibentur, cum id munus gerunt, habitu clericali superpelliceoque decenti, ad Conciliorum prouincialium præscriptum vtantur: vita præterea & moribus ab episcopo scripto ante probati sint. Nec vero contra quam præscriptum est, cuiquam laico in ecclesia musici, cantorisve munus illis diuinis ecclesiasticisve officiis, aut in ecclesia, aut foris concelebrandis committatur: nec rursus ille suscipiat geratve, pœnis mulctisve propositis arbitrato episcopi.

Eas autem pœnas luat, tum qui susceperit, tum qui commiserit, dederit, conduxerit, permiseritve, quicumque sit, siue capitulum, siue fabricæ administratores, siue rector ecclesiæ, siue confratriæ præfecti, siue alius quispiam, ad quem id pertineat.

Triduo illo hebdomadæ sanctæ, quo ex sanctæ ecclesiæ Romanæ consuetudine strepitus & fragor fieri solet ad significandam in Iesu Christi passione illarum rerum omnium commotionem, is semel tantum post extremam matutini officii orationem adhibeatur, ad rubricæ Romanæ præscriptum.

Cura vero sit eorum qui ecclesiis præsunt, cauere, vt a populo religiosa pii mœrentisque animi meditatione ille fiat.

Præfectus chori, vbi ex antiqua probataque ecclesiæ institutione nominatim nemo est, neque alius item, quem huic muneri episcopus præfecerit, eiusmodi officio fungatur, vt primo Concilio prouinciali cauetur, qui digniori chori loco sedet: id vero, quoad alium ei muneri episcopus arbitrato suo proposuerit. A quo officio quando-cumque eum amouere, tum rursus confirmare episcopo liberum sit. Qui autem ex antiquo probato instituto gerit, si ei cura ac vigilantia minus aptum aut negligentem, aut alias non recte vtiliterve munus suum præstantem

Concil. Tom. 36.

Zz ij

animaduernerit, illum amouendi, & eidem muneri, illius loco, alium præficiendi, ius item & facultas omnis eidem episcopo libere competat.

De processionibus.

CVM supplicationes publicas, solennesque fieri opus erit, primum earum causa processionibus agantur, deinde Missa solenniter celebretur, nisi aliter ob causam episcopus aliquando iusserit. Clerus etiam regularis, piarumque confratrarum homines, populus denique omnis cum ad ecclesiam, vbi supplicandi causa statio fiat, processerint, inde ordine item redeant ad ecclesiam, vnde discesserint, vt etiam primo Concilio prouinciali decretum est, nisi episcopi præscripto in ecclesia, ad quam ventum est, processio absolunda, & dimittenda sit: tuncque inde ad suas quique ecclesias, benedictione episcopali, aut missione de more facta, collegiatim cruce præcedente abeant licet, peractis ante supplicationum, prout ritus est, solennibus precibus atque orationibus.

Quæ vero in hoc supplicationis munere precum & orationum officia in ecclesia, ad quam itum est, quæcumque illa sit, peragenda sunt; a capitulo cathedralis, in diœcesi autem a clero primariæ sæcularis ecclesiæ, non illius, ad quam supplicandi causa processum est, rite præstentur, nisi antiqua consuetudo aliud suaferit.

Missæ item sacrificium cum ibi faciendum est, illud a capitulo clerove cathedralis, & in diœcesi primariæ sæcularis ecclesiæ solenniter fiat.

Quo tempore reliquus clerus discedat licet, missione solenniter facta, vt in suis quisque ecclesiis conuentualem parochialemve Missam concelebret: nisi aliter quandoque episcopus iusserit.

Clero ad ecclesiam conuenienti, processionibus, supplicationibus, alteriusve eiusmodi officii causa, locus aliquis ecclesiæ illius ample quantum potest patens constituitur; vbi simul vniuersus, si potest, alioqui collegiatim saltem vnusquisque ordo conueniat, & tacite precando consistat, donec illas obeat; ne per ecclesiam vagetur, aut quidquam aliud admittat, quod Concilio prouinciali secundo vetitum est.

Clericorum vero sit, ostiarii functiones in ecclesia

ANNO
CHRISTI
1576.

cathedrali obeuntium, ecclesiasticos homines, supplicationum processionumve causa in eum certum locum congressos, si quos vagantes, deambulantes, colloquentesve animaduernerint, episcopi auctoritate prohibere: tum etiam contumacium nomina ad eundem deferre.

Constituatur episcopus certos homines, qui clerum ad supplicationes procedentem dirigant: tumque aliquando, cum opus est, eundem subsistere moneant: tum etiam, qui populum in ordine consistere, mulieres velatas incedere, aliaque eiusmodi opportune in ipsa etiam via moneant, præcipiant, atque ut feruentur, efficiant omni sollicitudine.

In omni processione, in illa præsertim quæ solenni die corporis Domini agitur, clerus sæcularis, superpelliceo mundo candidoque indutus, ut adsit præmoneatur.

Cum ad processionem clerus vocatur, quid psallendum, quid canendumve ei sit, ut opportunum erit, significetur.

Canant omnes: cum vero aliquot canentibus aliis canere non licet, qui bini incedunt, submissa voce psalmum hymnum, antiphonam, precemve piam inter se dicant, supplicationi, quæ sit, mysteriove conuenientem.

Clerici omnes sæculares, & regulares, & qui in basilica cathedrali dignitates obtinent, bini semper procedant: neque item inter eos villo modo laici homines, quocumque gradu sint, interiecti incedant, neque item inter episcopum & eosdem laicis locus sit.

Quicumque in processione erratum contra tabellæ præscriptum commiserit; pro præscripta ratione punctator sigillatim nominatimque illum notet.

Sacrarum imaginum insignia, vexillave cleri, ne laicus homo in processione præferat: vbi clericus quisquam est, qui hoc munus præstare possit.

In omni ecclesia, vnde ad statas processionem clerum populumque egredi solenne est, vbi primum procedendi initium fit, campanarum omnium pulsationes solenniter tam diu adhibeantur, quoad inde clerus vniuersus in processionis munere egressus sit. Idemque cum a processione reditur, præstetur.

Idem in ecclesiis fiat, quæ in vicinia sunt, vbi processio agitur.

Musici vero cuiusvis generis instrumentis in processionibus sonari, ne vlllo modo permittatur.

In supplicationibus, processionibusve, quæ summi pontificis, episcopiue iussu in exteriori aut interiori ecclesiæ circuitu aguntur, canonicis & aliis chori ministris, qui distributionum quouis modo participes sunt, tantum ex communi residentia censu distribuatur, quantum ipsis dari solet, cum in choro præsentis horæ tertiæ officio adsunt. Si vero pro feriæ festique ratione, quo processio agitur, non in circuitu ecclesiæ, sed per urbem, opidumve illa fiat, agaturve, triplum detur.

Quæ omnis distributionum portio detur iis tantum, scilicet, qui illas præsentis obeunt.

Quod ad alios autem clericos attinet, qui processioni, supplicationive interesse debent; nec vero distributionum participes sunt, cum iis episcopi arbitrato certis mulctis, pœnifve agatur.

Quod in multis huius prouinciæ locis religiosæ consuetudinis est, retinere, aut sicubi non est, introducere episcopi studeant, vt omnes, tum mares, tum feminæ sacro solennitatis sanctissimi corpus Domini, religiosoque die, eam processionis celebritatem non e fenestris, neque omnino e superiori loco inspiciant, sed eam prosequantur, omni piæ religiosæque venerationis studio. Itidem præterea curent de aliis publicis processionibus, cum illas omnes populum supplicem prosequendo pie obire institutum sit.

Si quæ eleemosynæ, panis aut vini, aut aliorum ciborum, certo constituto tempore, pii etiam legati iure, aliove quouis nomine distribui debent; earum distributio processionum supplicationumve tempore fiat: quo minus illa comestationibus, crapulisve occasio præbeatur, sed illis peractis id agi liceat.

Vnusquisque episcopus pro solennium processionum, & eiusmodi actionum ratione decernat, tum qui e clero, tum quibus diebus pluuiæ illis obeundis induant.

Interea vero mos & vsus metropolitanæ ecclesiæ hoc in genere seruetur.

In Missæ etiam solenni sacrificio, processionibus, & aliis eiusmodi sacris actionibus cautio sit, vt ecclesiasticas functiones, quas in illis præstari oportet, eiusmodi sint & cum

Anno
CXXXIII
1574.

ANNO
CHRISTI
1576.

corpus Domini in Missa eleuatur, cereorum accensio & sustentatio & cleri in processionibus item disponendi, dirigende ratio & id generis alia laicorum hominum opera, ministeriumve ne adhibeatur: sed in iis, aliisve eiusmodi generis functionibus obeundis præsto sint sacristiæ custodes, clerici, tum magistri chori, vel ceremoniarum adiutores, alique ecclesiastici ordinis homines, quorum ministerium ecclesiasticarum rerum vsui, functionive additum est, tum alii item clerici, quibus ea munera episcopus assignarit.

De funeribus & exequiis.

SICVT episcopus dum in vita est, sanctæ pastoralis sollicitudinis studio debet salutem animarum inuigilare; ita illud cum omni ratione coniunctum est, vt post eius obitum ecclesiastici ordinis homines & laici item, quorum curæ, gubernationique pastoralis præfuit, grata piaque memoria episcopales vigilias ac labores, quibus ille in eo munere gerendo perfunctus est, prosequantur, pro illius anima in primis Deum religiose precantes.

Quamobrem præterea, quæ de episcoporum exequiis primo Concilio prouinciali sancita sunt, hoc etiam decernimus; vt parochi & sacerdotes singuli, tum vrbanus, tum diocesani, vbi primum de obitu episcopi sui nuntiatum est, nouem singulis post eum nuntium diebus, quibus per ecclesiastici officii ritum potest, Missam de mortuis pro illius anima celebrent; aut saltem statim pro defuncto episcopo orationem dicant, vt in æterna recipiatur tabernacula: capituli vero sit, de episcopi obitu diocesanos parochos certiores quamprimum facere, eosdemque huius officii monere.

Populus itidem pro paternæ sollicitudinis, caritatisque officii, quæ ille viuus pro omnium salute præstitit, hoc communi parenti mortuo reddat, vt religiosis precibus, aliisque piis suffragiis illius animam adiuuet.

Ad quam sane rem suum quisque populum parochus cum vsu venit, iis præsertim nouem diebus hortetur accurate ac diligenter.

Ne quicquã ex vlla cuiusuis ordinis ecclesia mortui cadaver perpetuæ sepulturæ traditum asportari liceat, nisi facultate ab episcopo impetrata, eaq; literis nominatim exarata.

Parochus, intra cuius parochiæ fines aliquis alienæ parochiæ occisus est, eius cadaver libere alio transferri nullo prætextu prohibeat: nihilque ea de causa accipiat. Si vero translatio ea cum funere fit, liberum ei sit vti iure suo.

Funeribus defunctorum officiis anniuersariis concelebrandis, cum rector ecclesiæ præter clericum ministrum suum, alios etiam sacerdotes, clericosve, quorum ministerio, operave vtatur, accersere, adhibereve necesse habet. hoc ordine, nisi aliud defunctus, heredesve illius voluerint, illos euocet; primo scilicet, si quos habet illius animarum curæ gerendæ quouis modo socios, collegas, adiutoresve, tum illius ecclesiæ titulares, vel canonicos, vel chori ministros, vel demum capellanos item, deinde clericos alios ecclesiasticæ functioni, officiove in ea ecclesia ad dictos, adscriptosve; tum præterea alios, quos mortui heres, aut is, cuius interest, accersiri, euocarive maluerit. Nec vero plures adhiberi vlllo prætextu etiam huius decreti liceat, quam ille velit, vel sacerdotes, vel alios, etiam clericos tantum, puerosve clericali vestitu indutos, etiam quos illi euocati secum duxerint; neque rursus ad eleemosynæ, emolumentive cuiusuis generis, eo nomine percipiendi partem vllam, neque denique vllum non vocatum admitti.

Illud præpositi, archipresbyteri, parochi, rectores & alii quicumque clerici caueant, ne ad funus ducendum, aut officia pro mortuis celebranda alios pro se mittant, emolumentum, aut eius partem ipsi percepturi, neque secum pueros aut clericos ea spe perducant, mittantve, vt eleemosynæ, quæ illis data erit, participes ipsi sint; nec sane vero vllam eius partem vlllo quouis prætextu etiam sponte oblatam capiant; neque item qui mittuntur, plus capiant, quam si proprio solum nomine vocati essent.

Funeris ducendi certa hora constituatur, qua omnes quicumque euocati sunt, conueniant, vt nulla interposita mora ad illud procedatur.

Cautio sit vt ne simplices homines quidquam superstitionis causa apud mortuum in feretro, aut in eius manibus ponant, aut aliud, quod superstitionis speciem præ se ferat, aut suspicionem habeat, committant.

Vbi ex nostra in Concilio primo prouinciali edita con-

stitu-

ANNO
CHRISTI
1576.

stitutione pallium ad cadaueris feretrive tegendi vsū, quacumque ratione comparatum est, omnibus illud gratis accommodetur, vbi vero paratum nondum est, parochialis viciniae hominum non ecclesiae rectoris sumptibus comparari decernimus.

Sin autem neque illi parent, neque mortui heres item; sine pallio cadauer efferatur, quousque id praestetur.

Cadauer cum effertur, via procedatur, quae a domo ad ecclesiam recta ac breuis sit: si vero vsque adeo breuis & compendiosa est, vt ordines eorum, qui funus comitantur, intra illius fines contineri non queant, tunc via paulo longiori funus ducatur, idque iussu concessive sacerdotis, qui funeri praest.

Omnes, tum qui dignitates obtinent, tum canonici, etiam metropolitanae & cathedralis ecclesiae, tum alii praeterea quicumque clerici, quibus in funere candelae, aut cerei, intortitiave dantur, eas, eave accensa in funere manibus ipsi deferant.

Sermo si quis in funere habeatur, non domi, aut alio eiusmodi loco, sed in ecclesia habeatur.

Nec cenotaphiis, aut quas vocant, tumbis, pallia altarium adhibeantur.

Eleemosyna, quae clero ob funus, aut defunctorum officium datur, ne in ecclesia, coemeteriove, aut spectante populo, sed eo remoto, locoque separato, factis exequiis officiiue distribuatur.

Ne pactiones de funere, aut de exequiis pro mortuo celebrandis cum defuncti herede, aut alio, ad quem pertineat, a parcho, aliove ea conditione fiant, vt certa cerarum pars quae exequiarum officiis supererit, ipsi heredi, aut alteri restituatur.

Ne parochi, aliive clerici, neque item exequiarum curatores, aliive, quicumque in funere operam ponunt, pignora capiant, quibus sibi caueant de funerali eleemosyna, aut de eorum operae in funere praestitae mercede.

Ecclesiae metropolitanae, vel cathedralis, vel collegiatae capitulum, ac singuli de capitulo in funere, funerisve officio, contenti eleemosyna sint, quae generatim ipsi vniuerso capitulo, aut sigillatim vnicuique de capitulo dari solet.

Idem parochi, rectores, sacristiae custodes, & alii clerici

inviolatè seruent ad episcopi præscriptum. Pro crucibus autem & quæ circa cadauer aut cenotaphium disponuntur, pro campanis item, lampadibusve, aliove prætextu, aut nomine, nihil præterea capiat, exigatve, nec capitulum, nec quisquam de capitulo, nec rector, nec sacrista, custos, aliusve clericus quicumque, nisi si quid est quod fabricæ, aut sacristiæ, campanarum nomine dari piæ consuetudinis episcopus esse censuerit; idquæ vere in eum vsus cedat; at pro crucibus nihil omnino, quouis etiam fabricæ, vel sacristiæ nomine accipi liceat.

Quantum clericorum vsitato nomine dari solet, tantum custodibus, qui in minoribus ordinibus constituti sunt, detur; si in sacris fuerint, habeant quantum sacerdotum nomine datur.

Qui vero custos vel crucem prætulerit, vel campanas pulsauerit, tunc ille accipiat, quod eo nomine tantum dari statutum est.

Qui funeris curationem aliquam habere solent, utpote antiani, alique quocumque nomine vocati, qui item corpori sepeliendo operam nauant; eos accipere non vetamus quod pro officii sui, quod ipsi præstiterint, opera dari consuevit.

Crucis vero, vel campanarum, aliove quouis nomine, ne ab iis quidem quidquam in funere, vel funeris, vel exequiarum causa, exigi accipere liceat.

Eius vero generis homines, & alii qui in funus se ingerunt, nec quidquam operæ ponunt, nihil omnino consequantur.

Quod primo Concilio prouinciali sancitum est, id explicatius nunc vetamus, ut ne scilicet clerici, neve alii quicumque sint, qui aliquam in funere curam ponunt, vestes, indumenta, ornamentave cadaueri adhibita, nisi a sponte offerentibus accipiant, sed gratis ac sine mora iis, ad quos pertinent, omnia plane restituant, reddantve.

Pro loco, in quem mortuus infertur, a nemine, ne sacristiæ quidem aut fabricæ ecclesiæ, aut confraternitatis alicuius, alteriusve pii vsus nomine, quidquam prorsus exigatur: pias tamen & laudabiles consuetudines, ut primo Concilio prouinciali iussum, in hoc etiam episcopus seruari iubebit.

ANNO
CHRISTI
1576.

ANNO
 CHRISTI
 1576.

Capitula, canonici, & alii ministri, quicumque sint, ecclesiarum, ne cenotaphii, quod in officiis pro mortuis ex tabulis struitur, nomine quidquam capiant.

Qui in funere officii seu funeralibus vel exequiis quidquam ut infra, peccarit, eius funeris officii seu funeralis omni eleemosyna, emolumentoque careat omnino; poenaeque sit episcopi arbitrio, tam ei, si acceperit, quam praefecto, rectori seu, qui dari curarit, consenserit, permiseritve.

Quicumque a funere, funeralibus seu officiis eiusmodi abfuerit.

Qui etiam ante temporis vel officii punctum ab episcopo praestitutum non adfuerit.

Qui funere officio seu pro mortuis peracto discesserit, quod fit, dum corpus sepulturae traditur.

Rursus qui non peractis funeralibus officiis discesserit.

Qui item habitu prout episcopus praescripserit, non conuenerit, interfueritve.

Qui contra decretorum prouincialium praescriptum quidquam in illa peccarit.

Qui item alia commiserit ex iis, ob quae episcopi iussu pro absente habendus sit.

Qui item funeris, exequiarumve curatores, utpote antiani, vel alio vocati nomine, per se muneris sui partes non obierint.

De distributionibus.

QUIBUS in ecclesiis tertia pars fructuum reddituumve dignitatibus, personatibus, officiisque obuoluentium nondum ex Tridentino decreto in distributiones diuisa est; id episcopus, ubi expedire censuerit, praestet. Diuisione uero facta, quicumque ex episcopi praescripto, functiones, ministeriumque debitum quolibet statuto die non expleuerit, distributionem illius diei amittat, quae Tridentini Concilii iussu, fabricae ecclesiae, aut piorum locorum vsui, episcopi arbitrato attribuat.

De distributionibus item quotidianis ex tertia illa parte fructuum, decreto Tridentino praescripta, vel constituendis, vel augendis, ubi nondum illud actum est, quamprimum episcopus praestet. Quibus etiam in ecclesiis, vel cathedralibus vel collegiatis, quamuis reliquis diuinis officiis congruus quotidianarum distributionum census affli-

gnatus sit, aliquibus tamen canonicis horis, aut ceteris officiis, etiam extraordinariis, quavis auctoritate institutis, nulla quotidiana distributiones adscriptæ attributæve sint, aut si attributæ sint, exiguæ illæ quidem atque vsque adeo tenues, vt verisimiliter negligantur; in iis episcopus vel de communi residentia, distributionumque quotidianarum censu, si amplius sit, certam portionem arbitrio suo congruam, capituli ac reliquorum, qui eiusdem census participes sunt, consensu detrahat, eamque ipsam statam unicuique ex illis canonicis horis officiisve attribuat, adscribatve perpetuo, vel omnino ipse auctoritate & facultate sibi eodem Tridentino Concilio data, quemadmodum etiam a sancta sede apostolica declaratum est. Decretum itidem illud Tridentinum exequatur, vt scilicet e fructibus redditibusve cuiusvis generis, qui dignitatibus, canonicatibus, personatibus, aliisve obueniunt, congruam partem, quæ tamen tertiam non excedat, arbitrio suo statuat; quam in quotidianas distributiones conuersam, singulis his diuinis officiis horisve canonicis, quibus nulla vel tenuis tributa est, certam distribuendam perpetuo assignet, vt stata ea congruaque portione constituta vel adiuncta, illæ deinceps verisimiliter non negligantur.

In distributionum autem tenuitate dignoscenda, ratio semper habeatur tum canonicorum, tum aliorum omnium, quibus illas percipiendi, si residentes munus suum obeant ius competit: siue illi modo præsentibus residentia munus vere præsentent, siue absentes ob legitimam etiam causam impedimentumve residere, ea cessante, deberent aut possent.

Parochus vero qui canonicatum dignitatemve, ac simul ecclesiam parochialem legitime obtinens, residentia parochialis munus obit, vt literis Pii quinti pontificis maximi sancitum est, illius vel dignitatis, vel canonicalis præbendæ fructus redditusve capiat: at tertia eius partis ne particeps sit, quæ eiusdem Tridentinae sanctionis auctoritate, in distributiones conuersa, sibi absenti obuenire non potest, nec debet; sed aliis præsentibus, chorique officia obeuntibus, accrescat; aut episcopi arbitratu, fabricæ ecclesiæ, piisve locis attribuat, ad eiusdem Concilii Tridentini præscriptum.

ANNO CHRISTI 1576.

ANNO CHRISTI 1576.

ANNO
CHRISTI
1576.

Vt diuinis officiis obeundis, quoad eius fieri potest, apti & idonei ministri adscribantur, cum aliqui deinceps in cathedralibus aut collegiatis ecclesiis se in canonicorum residentium collegium cooptari, & ad ius distributiones percipiendi admitti petunt, hæc seruentur;

Primo, vt ab ea re omnis ambitio absit, qui cooptandus erit, hoc iureiurando obstringatur;

Ego N. per hæc sancta Dei euangelia iuro, me neque precibus, neque precio, neque alia ratione egisse, aut alias curasse, quo minus hoc experimentum integre, fideliterque fieret: sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei euangelia.

Deinde periculum experimentumve fiat, an qui se cooptari petit, ad omnia ea recte in cantus modulatione præstanda idoneus sit, quæ aliquo modo aut tempore ad eius munus partesve pertinere possunt; hocque pro ratione & diuersitate presbyteralis, diaconalis, & inferioris etiam functionis. Id vero fiet in conuentu capitulari, duobus ex capitulo adhibitis, qui primo iurati se nihil fraudis in ea re sibi commissa, facturos esse, hoc præstent, vt ei, de cuius cooptatione agitur, certos locos, scriptave, quæ cantu enuntient, primum assignent; tum propius assistendo videant, num is modulatione, aliove modo erret.

De eodem autem approbando postea agetur, resque occultis suffragiis permittetur, quibus statim deliberetur ac decernatur.

Cum de mansionarii, aut alterius ecclesiæ ministri, qui canonico inferior est, cooptatione agetur; is etiam præscripta canonicis cooptandis ratione a capitulo canonicorum probetur. Cui probationi quatuor, pluresve eiusdem ordinis ministri, a præfecto capituli peritiores selecti, interesse possint; quorum de eo cooptando sententiam capituli præfectus rogabit: tum illis remotis de approbatione aut reiectione capitulum decernet, suffragiis occulte latis.

De eo autem, qui in ecclesia cathedrali post episcopum, aut etiam in collegiatis primam dignitatem obtinet, experimentum periculumve fiat ab episcopo solum, eiusve vicario, adhibito in consilium præfecto chori & canonico vno ex capitulo illius ecclesiæ; in qua is, de quo agitur, di-

gnitatem habet, & aliis præterea peritis viris, quos aliunde adhiberi episcopus maluerit.

Quibus vero in ecclesiis antiqui probatique instituti est, de eo etiam a capitulo examen experimentumve fieri, id huius decreti auctoritate non abrogetur; sed capitulo præscripta supra in canonicis probandis ratio in ipso etiam probando seruetur.

Si cooptatio, probatiove vlla fiet, illis supra præscriptis rationibus non seruatis, irrita sit ac plane nulla.

In ipso probationis examine, in primis ecclesiæ magis minusve insignis, ratio aliqua habeatur.

Non solum de ea facultate periculum fiat, quæ ab arte, & ab ea exercitatione proficiatur, sed de ea quoque, quæ est a natura: videndumque num cuiquam natura alicui impedimento sit, quo minus obire munera sua si non perfecte, at saltem aliquo modo possit.

Porro moderatio adhibeatur, vt in iis quidem modulationum generibus, qui cooptari vult, se ex tempore peritum præbeat atque exercitatum, quæ in eius officio frequentiora sunt: quæ vero rarius incidunt, præstare quidem aptus sit, sed congruo spatio temporis dato ad eius generis rationem præuidendam.

Præterea, quibus vniuersæ chori psalmodiæ onus sustinendum est, in iis mediocrem peritiam, artisque cognitionem sufficere, æstimari non conuenit: cum iis vero, quibus id non incumbit, mitius agi debet; in chori magistro perfecta ars, & peritia omnino requiretur: eademque distinctio & ratio habenda est de voce, & eiusmodi naturæ adiumentis.

Si timore, aut aliqua alia perturbatione factum esse perfectus suspicatus erit, vt quis minus idoneus visus sit, is ne reiiciatur, sed octo dierum spatio certa alia dies constituantur, qua rursus periculum fiat: iterum vero id timoris, aut aliud nomen eiusmodi prætendi non possit.

In iis vero, qui iniuria se repulsam tulisse putabunt, aut amplius octo diebus protracti erunt, seruetur decretum nostrum in Concilio prouinciali secundo promulgatum.

Quicumque, dum alicuius statæ horæ officium in choro peragitur, Missam celebrando, tunc a choro abfuerit;

ANNO
CHRISTE
1576.

ANNO
CHRISTI
1576.

illius horæ distributionis, tamquam absens particeps ne sit, vt a sancta sede apostolica declaratum est. Id vero nisi præ absentia sacerdotum, qui in ecclesia tunc Missæ sacrificium faciunt, necessitas aliquando inciderit, vt præfectus canonicum aliquem sacerdotem e choro exire, a statæque horæ officio abesse, Missæ celebrandæ causâ, iubeat, aut nisi a sede apostolica aliter concessum fuerit.

Aliqua dignitate præditus, & canonicus, aliufve quicumque, qui etiam ob causam, vt puta ob litem eiusdem beneficii sui ecclesiastici sibi illatam, contestatamve, ordinem sacrum, illi ecclesiasticæ suæ dignitati, canonicatuiue, beneficiove annexum, suscipere distulerit; ne distributionum quotidianarum, antequam illum suscipiat, particeps sit, cum debiti sui muneris, cuius causâ illæ debentur, partes obire, præstareve non possit.

Cum & Tridentinis sanctionibus, & nostris etiam provincialibus decretis, multa salutariter de diuinis officiis, functionibusque ecclesiasticis, atque aliis eiusdem generis constituta sint, vt ad eorum præscriptum omnes, singulique prouinciæ nostræ canonici, capitula, & dignitate præditi, reliquique omnes ecclesiarum ministri, chori officiis quocumque iure, nomine, titulo, modove astricti, sese conforment; diuinaque officia, processiones, funeralia & alia quæ ecclesiastici muneris, ecclesiasticarumque functionum sunt, recte obeant; ad eaque non solum constitutis horis, ac præscripto modo conueniant; verum etiam in iis ipsis pie deuoteque versentur & persistant, suis quoque functionibus, muneribusque satisfaciant: tum præterea ex eorundem decretorum præscripto canonici capitula habeant, ad ea conueniant item; in illis denique vt par est, recte versentur, ac rursus ab omnibus & singulis erratis, quæ notata caueri sancitum est, prorsus abstineant: triplicem tabellam ordine explicatam, ex decretisque provincialibus breuiter descriptam, & quæcumque in earum vnaquaque vel vniuersæ, vel sigillatim, aliave ratione præscripta sunt, propositis suo loco pœnis accurate seruari, in executionisque vsu introduci sancimus.

Tum præterea eandem, cum de scripto statis quibusdam diebus, frequenti capitulo, & reliquis, quorum interest, legi, pronuntiarique mandamus; tum in omni sacri-

ftia, etiam parochialium ecclesiarum, certo perspicuo loco decore affixam, in omnium conspectu proponi, perpetuoque retineri sancimus.

Singulis vero iis tribus tabellis pro ecclesiæ, diocesisque suis rationibus, ab vnoquoque prouinciæ nostræ episcopo, ex præceptionibus suis, probatisve ecclesiæ statutis, alias præterea erratorum notas, punctationesve, prout opportunum ipse censuerit, addi perpetuo liceat.

Quod de punctatorum iureiurando in Concilio prouinciali primo sancitum est, id & ab iisdem, & ab vnoquoque item punctatore, qui vel festi diei, vel funeris, vel anniuerfariorum, vel processionum, vel aliorum denique diuinorum officiorum causa, etiam in collegiatis aliisve ecclesiis constitutus est, præstetur, non modo, cum punctatoris officium suscipiunt; verum etiam in publico diocesana Synodi conuentu, qui habebitur, dum ipsi id officium gerunt; quo religiosius vnusquisque eorum excitetur ad debitum in munere suo obeundo diligentius officium cum fidelitate coniunctum adhibendum. Iurisiurandi formula hæc sit;

Ego N. punctatoris officium, quod suscepi, per hæc sancta Dei euangelia iuratus sancte promitto ac spondeo, me fideliter & sincere, quantum in me est, executurum. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei euangelia; Vel si iuret super sacras reliquias, Et hæc sanctorum pignora.

Punctatoribus singulis, vbi primum delecti illi sunt, præscripta illa triplex tabella, duobus de capitulo præsentibus, ante legatur, quam iusiurandum præstent.

Si quis autem punctator non iuratus id munus inierit aut gesserit, mulctetur pro modo culpæ, episcopi arbitrato.

Vniuscuiusque punctatoris officium ac munus deinceps trimestre sit: quod tempus ab episcopo, & ab capitulo suo cuique punctatori prorogari liceat.

Punctatorum, quos episcopus, capitulumque, ex præscripto primi prouincialis Concilii, constituerit, cura & officium sit, tum capituli vniuersi, tum vniuscuiusque dignitate præditi, canonicive absentiam & errata notare.

Vnusquisque eorum, quod ad notandi rationem attinet, in iis omnibus & singulis, quæ Conciliorum prouincia-

cialium, & primi præsertim decretis, eo de genere præscripta sunt, sui muneris curæque partes præstet.

Accurate in primis recteque notet, non eos solum singulos, qui statis canonicis horis a choro abfuerint, verum etiam vnumquemque, contra decretorum prouincialium & tabellarum præscriptum in choro, in processionibus, in funeralibus, diuinisque aliis officiis errantem, peccantemve.

Absentiæ nota, punctatiove, qua punctatores vtentur, vna eademque sit, & aliqua ratione ab iis notis distincta, quæ erratis notandis vsui erunt.

Errata singula in prima tabella descripta, vna eademque punctationis ratione notentur, nisi erratum aliquod eiusmodi sit, ob quod, præter distributionum mulctam, alia etiam pœna arbitrata episcopi proposita est. Tunc enim huiusmodi erratum sigillatim accurateque per punctatores notetur, ac de eo hebdomadæ, aut mensis ad summum spatium episcopus certior fiat, qui errati pœnam exequatur.

Quicumque errata in secunda tabella adscripta commiserit, eius errata, prout sunt, enucleate, explicatæque notentur, vt pro culpæ ratione, a chori præfecto, ex facultate sibi data, aut ab episcopo mulctetur, puniaturve. Idem notandis tertiæ tabellæ erratis ad capitulum pertinentibus per eosdem seruetur.

Si quod erratum triplici tabella notatum ab vilo quouis, aut etiam ab vniuerso capitulo, committi punctator vllus animaduertit, idemque sciens libro suo notare prætermiserit; pro prætermisâ, omisâve cuiuslibet notæ, aut punctationis ratione, de suo tantumdem det, quod ad ecclesiæ vsum conuertatur.

Quæ distributiones ab episcopo, sacrificiæ, aut alii loco pio adiudicentur; tum aliam etiam grauiorem pœnam, pro culpæ ratione eiusdem episcopi arbitrata pendat.

Vnusquisque præterea punctator singulis diebus, cum diuina officia peracta sunt, quos pro absentia, aut erratorum ratione in choro notarit, eos præfecto chori, præsentibus aliis de capitulo, qui eo loco tunc adfuerint, in sacrificia, aliove loco, vbi superpellicea, canonicalesve cappas & induunt & exuunt, cum primum eo clerus collegia-

tim a choro redierit, nominet, errataque singula exponat.

Si quis vero erit, qui aliquam absentia suæ, alteriusve facti causam afferat, quamobrem se contra præscriptas regulas quidquam non egisse, admisisseve, nec propterea absentia, vlliusve errati poenam commisisse putet: id tunc chori præfecto coram punctatoribus plane significet. Nec vero si punctator contradicat, is cum illo non modo non contendat, neque verbum vllum commutet, sed ne respondeat quidem; imo vero statim inde secedat. Præfectus autem ceteris, præter punctatorem, semotis, de re tota deliberet; atque si ita plane rem se habere manifeste compererit, vt nullam vel absentia, vel errati culpam ille commiserit, illius punctationem in choro mutatam, deleri iubeat. Si vero ita sane non constiterit, in librum punctationum omnino referri mandet.

Quod si quæ vel difficultas, vel ambiguitas erit, vicarius episcopi consulatur, qui totam rem statim sine forma iudicii libere arbitrato suo statuatur, vt primo Concilio sancitum est.

Sin autem hæc, notatos, errataque in sacristia, aut alibi canonicis, capitulove nominandi seu exponendi ratio aliquid vel incommodi, vel turbæ, vel dissensionis, vel rixæ offensionisve afferat, aut punctatores ipsos ab officii sui libertate deterreat; episcopo integrum sit, illam omittere, rescindere, atque abrogare, vt magis expedire censuerit.

Punctator præterea, qui vel idem, vel alius sit, ab episcopo constituatur: cuius officium erit, singulos mansionarios, capellanos, sacristas, custodesve, aliosque ecclesie ministros, chori officiis adstrictos, qui statis horis ab illis fuerint, quive contra tabellarum præscripta, aliave, vt supra, errata commiserint, diligenter obseruare; eosdemque in choro quamprimum notare.

Idem statis diebus notet, pro absentia, & errorum, quæ in tabellis explicata sunt, ratione, clericos ecclesiasticosque homines, Tridentini ac prouincialis decreti auctoritate, cathedrali vel collegiatae ecclesie adscriptos, vt ii, quamuis residentia distributionum, quibus mulctari possunt, participes non sint; tamen a chori præfecto salutari aliqua poenitentia afficiantur ac corrigantur; tum

ANNO
CHRISTI
1576.

ANNO CHRISTI 1576.
 etiam pro culpa, negligentia, errative grauitate, episcopi iudicio plectantur.

Hic item punctator iuret, officium tribus mensibus gerat; absentes & errantes obseruet, notet; notatosque in sacristia nominet; & statam in libro punctationem seruet; & in suo munere cetera omnia, quae aliis punctatoribus praescripta sunt, praestet.

Singulis hebdomadis, ut est primo Concilio prouinciali decretum, punctationum suarum libros conferant inter se punctatores illi, quorum alter ab episcopo, alter a capitulo, ex eodem prouinciali primo Concilio delectus est: ex qua collatione, tum quidquid pro sua quemque personalis in choro residentiae munere praestitisse, tum rursus, pro absentiae, erratorumve ratione, quoties officio suo defuisse, diligenti punctationum supputatione facta constiterit; id firmum ratumve usque adeo sit, ut eo collato in singulas hebdomadas calculo, tribus primis vniuscuiusque mensis diebus, canonicalis ministerii aut operae, quam quis in choro praesens, mense proximo superiori recte & rite obierit, certa firmaque supputatio, a praefecto chori, & a punctatoribus constituatur: qui praeterea eo nomine constitutae illi supputationi subscribant.

Eam vero cautionem punctatores adhibeant, ut, cum in libris conferendis aliquid compertum esset, quod vlllo quouis modo discreparet, antequam illa punctationum, distributionumve supputata ratio constituatur, quae stata, firma, & subscriptione munita sit, episcopum, aut eius vicarium consulant: qui ex Concilii prouincialis primi decreto, sine vlla forma iudicii omnem controuersiam dirimat.

Ad certae illius collatae & constitutae supputationis rationem, mense Octobri, aliove, singulis annis, omne, quod ex communi capituli censu habere quis debet, recte pro vniuscuiusque ecclesiae more supputetur. Cui supputationi, calculove, praefectus capituli, & alter chori, item punctatores, caneparius capituli, & si ita capitulo videbitur, duo item alii a capitulo delecti, praesentes adsint.

In eo omni calculo cautio omnino sit, ut vnicuique vere detrahatur, quod detrahi par est, pro ratione dierum

& horarum canonicarum, quibus a choro diuinisque officiis abfuerit: nisi illum iis causis abfuisse contigerit, ob quas Tridentina sanctione, constitutionibusque prouincialibus quis, licet absens, in presentibus tamen censetur.

Tum detrahatur item pro ratione erratorum, si quæ ille commiserit.

Huic supplicationi ita inita, ac detractæ, præfectus capituli, & item chori, & illi duo a capitulo delecti, ac punctatores item subscribant.

Tabulæ vero, syngraphæ, aut scripta huius sic inita, & subscriptione obfignatæ supputationis, thesaurario, canepariove capituli tradantur, vt, quod unicuique debetur, stas temporibus, pro illius constituti calculi ratione persoluat. Aut eidem consentienti, quantum quisque pro illius supputationis ratione habere, capereve debet; tantumdem cedat e communi residentia censu.

Ne capitulum, aut thesaurarius, canepariusve capituli, aliusve quicumque qui distributiones partitur, cuiquam de capitulo, aliive chori ministro, etiam qui præsens diuina officia obierit, ne eo quidem nomine, quod distributiones iam suas residentia munere eum fecisse constet, ante stata solutionis tempora persoluat, vel eo nomine cessionem alicuius exactionis ante faciat.

Cum vero solutionis stata dies venerit, ne cuiquam item soluat, cedatve, nisi tabellam illam, syngraphamve acceperit, cui a præfecto capituli, & a præfecto item chori, & a punctatore etiam episcopali, & ab altero item capitulari, & ab aliis præterea duobus subscriptum sit, si quos supputationi capitulum constituerit; ac præterea, nisi mandatum solutionis, cessionisve a præfecto capituli acceperit, ab aliove, ad quem de more spectat.

Si vero plus soluerit, vel cefferit, quam supputationis ratio tulerit, aut ante soluerit, cefferitve, quam certæ illius supputationis syngrapham subscriptione, vt supra, obfignatam acceperit: vnus mensis distributionibus, & aliis arbitrato episcopi multæ, sacristia aut sodalitati corporis Domini in ea ecclesia constitutæ, aliive pio loco attribuendis, plectatur. Quibus pœnis, multæisve præfectus etiam capituli, & chori item, & punctatores, atque ad supputationem ita delecti illi duo capitulares, qui eiusmodi

ANNO
CHRIST.
1576.ANNO
CHRIST.
1576.

ANNO
CHRISTI
1576.

solutioni, cessionive vlllo modo assenserint, afficiantur.

Quam multam, pœnamque iidem subeant, si alio quouis modo in eo assenserint, vt cuiquam soluatur, cedaturve distributio aliqua illorum dierum aut horarum canonicarum, officiorumve, quibus vel præsens ille in choro non adfuerit, vel erratum huiusmodi in diuinis officiis contraxerit, vt prouincialibus decretis, aut præscripto tabellæ, aut alio quocumque iure censi in absentibus debeat.

Qui vero vel ante solutionis, cessionisve, & syngraphæ tempus, vel plusquam sibi debeat, vlllo quouis modo pacto acceperit; is ab episcopo & restituere cogatur & triplo multetur, quod locis piis, eiusdem episcopi arbitratu, attribuatur.

Si vero vlla cuiusvis generis causa, causæve specie, aut prætenu cuiquam distributiones, aut ab vniuerso capitulo, aut ab eorum singulis, contra prouincialia decreta & præscripta dari, donari, remitti, aut quavis collusione concedi contigerit: ne illas quisquam capiat; si perceperit, retinueritve, ne suas faciat; sed restituere cogatur. Capitulo autem, quod tacite vel expresse ei rei consenserit, pœna sit, vt distributiones aliquot episcopi arbitrio, aut sacristiæ, aut confratriæ, sanctissimi corporis Domini in ecclesia constitutæ, aut aliis piis locis attribuendas, soluat.

Hæc omnis ratio in supputatione & solutione distributionum capitularium, supra præscripta, pœnæque ibidem propositæ locum etiam habeant in quouis distributionum censu, qui ad mansionarios, sacristas, custodes, aliosve chori ministros & inferiores canonicis quocumque nomine nuncupatos, pertineat.

Itidem, vt supra, de eorum ipsorum punctatoribus, thesaurariis, canepariisve, si quos a capitulari censu, thesaurario, canepariove & punctatoribus distinctos habuerint, decretum sit. At loco eorum duorum, qui de capitulo ad supputationem adhibendi sunt, alii itidem duo ex ipsis inferioribus chori ministris, distributionum censum a capitulari, canonicalive separatim habentibus, adhibeantur: iique ab iisdem, ad quos census pertinet, eligantur.

Ex punctationum libris, annis singulis expletis, iubeat episcopus ab eo, cui ipse id curæ dederit, diligenter rationem inspici dierum, quibus vnusquisque, vel dignitate

præditus, vel canonicus, vel sacrista, vel custos, aliusve ecclesiæ minister, chori officiis adstrictus, ad illa non conuenerit. Qua perspecta & supputata etiam ratione, si quem diutius tribus mensibus a choro abfuisse compererit, quamuis in vrbe opidove, in quo ecclesia est, manserit; illum tamquam absentem, præter distributionis amissionem, fructibus etiam præbendæ & aliis item pœnis, pro contumaciæ grauitate, ex Concilii Tridentini sanctione contra eos, qui amplius trimestri spatio abfuerint, edita mulctet.

Quæ pertinent ad capitula cathedralium & collegiatarum ecclesiarum.

QVORVM capitulorum episcopi Conciliis prouincialibus Mediolanensibus interesse & constitutiones decretaque illis Conciliis edita, seruare solent aut debent; ea capitula, siue cathedralium siue collegiatarum ecclesiarum in prouincia nostra sint, etiam si quæ ab episcopi, metropolitanique iure se quocumque modo exempta, sedique apostolicæ immediate subiecta esse prætendunt; cum illa, sicut eorundem episcopi, ut a sancta sede apostolica decretum est, Conciliorum prouincialium constitutionibus & sanctionibus & decretis astricta sint, illas plane vniuersas ac singulas amplectantur, suscipiant, seruent, atque obediendo exequantur, tum vniuersæ eadem capitula, tum sigillatim singuli quicumque de capitulo sunt. Idque ut præstetur, efficiat episcopus omni ratione, omnique iuris remedio.

Quod si quæ capitula, aut si qui de capitulo contra fecerint; ab eorum episcopis pro modo culpæ contumaciæque plectantur. Si quis vero episcopus id efficere neglexerit, ut ab suis capitulis, atque ab iis, qui de capitulo sunt, singulis, prouincialium Conciliorum constitutiones, decretaue in executionis usum vere ac integre inducantur; norit se in proximo Concilio prouinciali negligentia huius rationem redditurum esse.

Cum de rebus patrimonii capitularis, de locationibus, de contractibus, de officiis conferendis, ac de aliis item, præfecti iudicio grauioribus in capitulo deliberandum est, earum rerum deliberatio ac tractatio tum suffragiis occultis permittatur, tum illæ res, quo maturius consulentur, in vno capitulo propositæ, in alio deliberentur. Si vero res

ANNO
CHRISTI
1576.

eiusmodi est, quæ diutius differri non patiat; triduo saltem ante capitulum indicatur, singulisque canonicis res & causa significetur; de qua in eo capitulo consultatio ac deliberatio futura est. Quod si præterea res sit eiusmodi, quæ instet atque vrgeat, neque longius vlllo modo protrahi debeat, ita vt ne triduo quidem consultatio expectanda sit, tunc capituli præfecto liberum & integrum sit breuioris temporis spatio capitulum conuocare, modo, vt supra, vnicuique de capitulo, qui non absit, nuntiari rem iubeat, de qua deliberandum & consultandum sit.

Vbi ex instituto ecclesiæ cathedralis, vel collegiatae est, qui cancellarii capitularis officium munusque gerat, is officio suo, cum in ceteris vere satisfaciatur, tum in eo etiam, vt eiusmodi capituli acta, & quas vocant, capitulares ordinationes, actionesve in librum certum, notatis singulis diebus, sine mora referat. Qui liber in archiuo capitulari diligenter asseruetur. Vbi vero non est, a capitulo deligatur vnus de capitulo, qui certa, si opus est, ex capituli vniuersi censu constituta mercede, id cancellarii munus per biennium gerat; quo tempore confecto, alter in eius locum eligatur, & itidem deinceps.

Notarii autem officio atque opera capitulum in iis potius actionibus vtatur, quæ ad causas, lites, instrumentave publica conficienda, aut ad alia eiusdem generis pertinent.

Qui notarius eiusmodi instrumentorum exemplum, publica auctoritate roboratum, curante in primis canonico cancellario, in archiuum ante annum confectum referat.

Quo iureiurando canonici etiam ex statutis & constitutionibus ecclesiæ probatis inter se obstricti, aliave ratione spondent, se nihil quidquam, quod in capitulari canonicalive conuentu agitur, patefacturos, aut diuulgaturos esse; decernimus atque declaramus, eo non obstrictum aut impeditum quemquam esse, quo minus ad episcopum deferat, si quæ, vel capituli, vel canonicorum, aliorumve, qui de capitulo sunt, errata sint; quæve emendationem, correctionemve desiderent, atque adeo quæcumque eo de genere sibi patefieri, denuntiarive ille iusserit; tum etiam si quæ alia ab eodem sciri, cognoscive expedierit; tum ea

maxime quæ superioribus Conciliis ad episcopum deferenda esse decretum est.

Ne liceat canonicis, aliisque de capitulo bona, redditus, & prouentus, aut exactiones, emolumentave, etiam incerta, ad capitulum quouis modo spectantia, per se, vel per interpositam personam, ne ad modicum quidem tempus conducere; alioqui contractus omnes irriti sint ac nulli: & tam locatores quam conductores canonici, episcopi arbitrato puniantur.

Idem sancimus de eorum propinquis & consanguineis secundo, vel arctiori gradu iunctis, nisi, quod ad hos attinet, cognita ecclesiæ utilitate episcopus id scripto concesserit. Exactionem tamen decimarum capituli, etiam ab iis de capitulo suum ad usum conducere liceat, facultate ab episcopo data, cum grauis causa urgebit; ac ædes etiam capitulares habitandi causa.

Cum præbendæ canonicales distinctæ non sint, nisi obtinentium nomine, iique, ubi optionum usus est, modo has, modo illas optent; sæpe fit ut earum bona, prædique confundantur, ac iura propterea aliquando intendant. Quamobrem episcopus curet, ut quod in nonnullis etiam huius prouinciæ cathedralibus ecclesiis consuetudinis est, non possidentis, sed sancti alicuius nomine, quod eorum unicuique de consilio capituli ecclesiæ, de cuius præbendis agitur, semel imposuerit, singulæ distincte appellentur. Hac autem in re hoc caueatur, ut ne, qui eas obtinuerint, titulo sancti, quo illæ nominantur, ipsi appellentur: quippe cum ea titularum ratio, ex instituto, usuque amplissimis sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus presbyteris solum conueniat.

De parochiis & parochialibus iuribus ac officiis.

ILLVD episcopus sollicitudinis studio exequatur, ut quibus ecclesiis parochialibus, inopia laborantibus, nulla adhuc ratione satis suppeditatum est adiumenti; iis aut beneficiorum ecclesiasticorum adiunctione, unioneve, aut primitiarum, decimarumve attributione, aut parochialis vicinæ incolarum symbolis, collectivæ, aut alia, quæ sibi videbitur commodiori ratione omnino succurratur, ad Concilii Tridentini præscriptum.

Quod Concilio prouinciali tertio de ædibus parochio,
par-

ANNO
CHRISTI
1576.

parochiale domicilium nullum habenti, conducendis, decretum est; idem etiam de focii adiutorisve, ad munus parochiale ob quamvis causam ei adiuncti dativae habitatione decernimus & constituimus: episcopus vero cum iis, quibuscum oportet, omni iure agat, ut aedes ecclesiae parochiali quam maxime potest vicinas & parochi & coadiutori etiam quamprimum illi tradant; aut, si ita opus esse censuerit, aedificent: intereaque domicilii conducti pensionem, sumptumve vni & alteri item suppeditent.

Parochum autem, qui quacumque de causa parochialis curationis socium, vel adiutorem habet, tum ipsum, tum illum item in habitatione parochiali manere ac residere cogat & fructuum multa & aliis praeterea poenis arbitrato suo irrogandis.

Si vero praedomicilii parochialis angustia vnus & alter item illius habitatione uti, episcopi iudicio, nullo modo potest; tum eorum alterum, quem ipse episcopus, proposita sibi maiori illarum animarum utilitate, delegerit, in domo parochiali, alterum in domicilio proxime conducto aut tradito habitare, residereve episcopus iubeat, cuius sit efficere, ut id omne & de domo eorum alteri tradenda, aedificandave, & de ea interim conducenda, plane a quibus debet, praestetur.

Qua in ecclesia duo pluresve parochi in animarum cura gerenda constituti sunt, cum ex parochialibus vel portionibus, vel functionibus, quas praestare debent, saepe inter eos rixae, contentiones ac dissidia & spiritualia populis damna existant, indeque populis offensionum exempla, scandalaque afferantur; episcopus, ut huic rei a parochiali cura alienae & parochorum disciplina indignae occurrat, certos parochialis viciniae limites pro illorum numero, aedibus aut viis perpetuo distinguat; quos ita distinctos in curam eorum unicuique pro limitum distinctione tradat, ita ut intra suos quisque fines parochialem curam gerat.

Si quae vero parochialia officia in illa ecclesia obiri oportet, quorum officiorum functiones recte diuidi non posse aut non expedire censuerit, illa ab iis singulis aequae communiterve praestari decernat. Distributa autem parochialis curae officia, si eorum vnus aut impeditus est, aut adiutore adiumentove ob fidelium, qui suae curae sunt, multitudi-

nem aliamve ob causam opus habeat, ab altero, aliifve, sine vlla mora, exceptione, excusatione ve, prout episcopus vel statuerit, vel iusserit, obeantur item ac præstentur.

Vbi vero ea perpetuæ parochialis curæ partitione minus salutariter prospectum, consultumque fore idem censuerit; eorum vnum, morum grauitate curæque gerendæ peritia atque vsu præstantem, alteri aliifve præficiat: emolumenta item extraordinaria, aliaque id generis, vnde discordiarum semen in illis existit, in vnum, vt nonnullis locis moris est, collata, certo statuto tempore inter eos diuidi iubeat; aut aliqua denique ratione, quam potioem duxerit, obuiam eat istorum & discordiæ & negligentia, qua fit, vt alter in alterum sæpe parochialis muneris curam reiiciat. Nec vero vllò vnquam modo patiatur, permittatve illos certa quadam hebdomadarum partitione, aliave ratione inter se inita, munus Missæ sacrificii in parochiali ecclesia faciendi, aut reliquas parochialis officii functiones, quæ ab vtroque etiam diebus eisdem vtiliter præstari possunt, ita inter se diuidere, vt ab vno tantum eorum, alternatim scilicet, vel per hebdomadas, vel alia temporis vicissitudine præstentur. Non enim ferendum est, vt cui ecclesiæ parochiali complurium sacerdotum, ministrorumve stipendia, alimentave olim attributa sunt, quo diligentius & cautius illorum copia tum diuinorum officiorum cultui, tum aliis ministeriis ad spiritualem populi curam necessariis, opportunifve consultum esset; illi aut avaritiæ studio aut dissidio, negligentia ve ducti, vel onus sibi impositum minoris quam par est æstimantes, perinde ei ecclesiæ deseruiant, ac si non plures, vel vnus tantum parochus, animarumve curator constitutus in illa esset.

Oblationum institutum iam pridem ab apostolicis vique temporibus, apostolico etiam Canone sancitum, sanctissimorumq; pontificum Melchiadis, Fabiani & Gregorii constitutionibus, & Conciliorum præterea decretis communitum, quo grauius his temporibus a fidei doctrinaeque catholice hostibus exagitur, & languescente pietatis studio quo magis a fidelibus negligitur, hoc diligentius seruari, atque ad executionis vsu, vbi intermissum est, reuocari conuenit, cum præsertim & ad diuinum cultum illud pertineat, & populis salutare sit, ad expiandaque peccata vtile.

ANNO
CHRISTI
1576.

Quare episcopi in sua quique diœcesi & suis & concionatorum sermonibus & omni alio persuadendi cohortandique officio, omnique iuris ratione illud, vbi est, retineri; ac vbi negligitur, restitui studiose ad sacrorum Canonum præscriptum ita curent, vt in solennitatibus scilicet Domini, diebusque dominicis ac festis item, quos coli, aut præcepti, aut consuetudinis est, omnis Christianus aliquid, prout sua quisque pietate deuotioneque maluerit, Deo offerre procuret, idque in ecclesia vel cathedrali, cum ad Missæ sacrificium, quod solenniter celebratur, vel in parochiali, cum a parochio conuenerit.

Quo in officio seruetur, vt quod ecclesiasticæ consuetudinis est, primo mares, deinde feminæ offerant.

Sacerdoti Missam celebranti, oblationis accipiendæ causa ab altari paulum se remouere licet; at inde longe discedere, ac per ecclesiam vagari, eamque quasi circuire nullo modo liceat.

Quo gratius autem Deo sit quod offerunt, ad præstandum accedant fideles intima animi pietate, spirituali hilaritate, sancta caritate, omnique Christianæ deuotionis testificatione.

Offerentium autem, prout sanctæ institutionis est, commemoratio in Missæ sacrificio fiat.

Ab iis vero oblationes ne accipiantur, vt antiquo etiam Canone vetitum est, qui scilicet inter se iniquo animo disidentes, inimicitias exercent, qui vsurarii, meretrices, sacrilegi, raptores, quive alio nomine publice notorieque criminosi sunt.

Quidquid porro oblatum erit, præter illorum dierum oblationes, oblationumve partes, quæ ad episcopos ipsos iure spectant, quæve ad sacerdotes, vel ad ecclesias, vel ad ecclesiarum fabricas, vel ad scholas, vel ad eiusmodi collegia, episcopali, aut alia legitima auctoritate, concessive proprie ac expresse iam pertinent, aut in posterum quouis modo aut iure spectabunt, id omne, si in ecclesia cathedrali oblatio fit, in illius ecclesiæ alteriusve pii loci aut operis vsum, vt episcopus iusserit, conuertatur; si vero in parochiali aliave ecclesia offertur, quidquid datum oblatumve erit, parochi sit, in cuius parochiali, aut in alia ecclesia, intra parochiæ fines oblatio fiet.

Concil. Tom. 36.

Ccc ij

Capellanis vero, aliisque sacerdotibus, & aliis item, præter cathedralem, ecclesiis, earumque fabricis, ac scholis, piisque eiusmodi collegiis, atque aliis quibusuis ius parochiale non habentibus, oblationes deinceps inter Missæ sacramentum accipere, aut exigere omnino interdictum sit: nisi quibus hæc facultas ab episcopo, aut alias legitime data erit.

Si cum parochio de oblationibus diuidendis quisquam pactio fecerit, ut sibi, aliive sacerdoti liceat oblationes recipere, contra quam præscriptum est; hæc pactio irrita sit ac plane nulla: neque præterea aliter quam supra præscriptum est, oblationes alii exigere accipereve liceat; tum præterea parochus ipse & alius ecclesiæ rector & sacerdos item, aliisque, qui pactum inierit, quive pactio consenserit, grauitè puniantur.

Quæcumque deinceps oblationes, siue pecunia, siue cereis, siue alio eleemosynæ genere in Missæ sacrificio a populo fient, ex & fiant, & a sacerdote accipiantur, dum canitur antiphona, quæ offertorium appellatur.

Quod si Missa non conuentualis est, semper tamen, tum etiam fiat, accipiaturque proxime antequam hostiæ & calicis oblatio fiat.

Si quid vero aliquando non intra Missarum solennia, sed alio tempore offerri contigerit; curet episcopus restitui sanctum usum & oblationi illi, & offerentibus benedicendi statuta prece, atque oratione in libro sacerdotali, aut rituali præscripta.

Qui vero oblaturi sunt, Missæ sacrificio, in quo oblatio fiet, ab initio pie deuoteque intersint: nec vero inde abeant, nisi ubi peracto sacrificio benedictionem sacerdotalem demum acceperint, quæ in fine Missæ de more fit.

Videat episcopus, ut eleemosynarum & alius cuiusuis generis piis oblationibus, quæcumque a populis fiunt, certam rationem præscribat: quæ & mane potius quam a prandio fiant; & illæ non popularibus spectaculis, non comessationibus, aut tumultibus, non clamoribus, aut profanis actionibus, quæve ullam offensionis speciem præbeant, sed precibus, litanis, hymnis, atque iis pietatis officii præstentur, quæ decent eiusmodi religiosas actiones, officiaue, & quæ respondent veteri sanctitati, ac disciplinæ huius instituti.

ANNO
CHRISTI
1576.

Ne imagines cereæ, voti causâ, ecclesiis, piisque locis oblatae, venditari vlllo modo possint, ac ne contractæ quidem etiam vetustate temporis, nisi concessu episcopi in vsum ecclesiæ conuertendæ.

Nec vero vllas eiusmodi, vel alterius generis oblationes vel eleemosynas, antequam illæ perceptæ sint, vendi, locari, aut contractus vlllos, pactionesve etiam secretas eius generis iniri cuiquam, etiam parrocho, vlllo pacto modove liceat, pœna graui proposita, episcopi arbitrio irroganda.

Parochialis curæ munera atque officia, non per alios, sed ipsimet parrochi, animarumve curatores obeant ac præstent: nisi sint qui aliquando iusta causâ ab episcopo approbata impediuntur, aut etiam prohibeantur.

Si quis non paruerit, tum fructibus beneficii mulctetur pro rata temporis & officii sui prætermisisti, tum aliis etiam pœnis plectatur arbitrato episcopi.

Sacerdotes, capellani, aliive quocumque nomine nuncupati, etiam canonici ecclesiæ cathedralis collegiatæve, qui vel institutione vel consuetudine, vel alio iure, parochum, aliumve animarum curatorem in eo curationis munere adiuuare debent; ab episcopo in illius ecclesiæ, vbi eiusmodi cura geritur, statione manere, residereque ac sua munera per se obire cogantur.

Quod si per aliquam causam parochis, aut iis capellanis aliquando in debito ecclesiæ munere præstando, aliorum opera vti liceat; hoc eodem residentia personalis iure æque illi astringatur, qui in eorum locum substituti, ei parochiali, aliive eiusmodi ecclesiæ vicariam operam, ministeriumve præstare debent. Nec vero eorum quemquam facilius, quam ipsos parochos, rectoresve ab ecclesiæ cura stationeque parochiali abesse, neque rursus vlli suo muneri deesse episcopus patiat, cum hi quoque eadem residentia & muneris sui præstandi lege astricti teneantur.

Vsu compertum est, non sine magno detrimento salutaris animarum gubernationis, parochos, dum alia munera quæstus cupiditate, aliave causâ ducti suscipiunt exercentve, multiplicem illam & assiduam, quam animabus sibi commissis debent, sollicitudinem, parochialesque cu-

ras, & officia sæpe intermittere, interdumque etiam plane deferere, aut certe ita aliquando distrahi & auocari, impediri, vt illa neque suo tempore, neque qua debent ratione & cura præsent; ac festis præsertim aliisque diebus, quas maxime horas & in confessionibus audiendis, & in sacra eucharistiæ sacramento ministrando, & in eorum sacramentorum frequenti vsu non instituendo, non conferuando solum, sed etiam augendo, & in pascendis verbo Dei fidelibus, & in frequenti sacrificii Missæ oblatione, & in vesperarum officio canendo, & in Christianorum rudimentorum doctrina tradenda, & in componendis controuersiis, conciliandisque suorum populorum inter se animis, & in aliis denique parochialis curæ officiis, iis opportuno tempore præstandis ponere deberent; eas horas ob quæstus studium, aliamve causam traducere, vel ad diuina officia, canonicasve horarias preces in alia ecclesia, in qua præsertim iam canonici sunt, obeundas, vel ad musici partes, officiumque gerendum, vel ad literarum ludum exercendum, ac ad disciplinas etiam profanas pueris, adolescentibusve tradendas. Quamobrem hæc decernimus;

Qui dignitatem, vel canonicatum habet, & parochus etiam est, aut alia quacumque ratione animarum curationi astrictus est, si in ædibus parochialibus non habitavit, ibi cibum, somnumque capiendo, vt de parochis, superioribus Conciliis prouincialibus, & in hoc etiam decretum est, aut si officiis supra descriptis, aliisque, quæ tamquam animarum curator, parochusque in ecclesia sua parochiali præstare debet, obeundis aliquo modo defuerit, aut ea non statis, & ab episcopo præscriptis horis, aut non illa, qua ceteri parochi debent, ratione omnino præstiterit: episcopi arbitratu, & pœnis parochi iam constitutis, & grauioribus mulctetur, puniaturve, ex præscripto etiam sanctionis, a Pio V. pontifice maximo eo de genere, VIII. Idus Iulii MDXVIII. editæ.

Ne item parochus, vel alius quiuis sacerdos, qui animarum curam quouis nomine gerit, cantoris, aut musici munus, parteve in ecclesia cathedrali, nec vero in alia suscipiat, exerceatve, nisi aliud ob causam episcopus iudicauerit.

Neque præterea literarium ludum domi suæ, aliove

ANNO
 CHRISTI
 1576.

loco aperiat exerceatve, nisi ob parochi inopiam aliquando aliud episcopus scripto concefferit: qui tamen hoc munus extra parochiæ suæ fines exercendi, nullo modo facultatem det.

Neque pueros, sibi in disciplinam traditos, certa pacta mercede, domi suæ vlllo modo suscipiat atque alat.

At clericos, qui sibi adiumento sint, literis, disciplinaque ecclesiastica erudire curet, item pauperes aliquos parochialis curæ suæ pueros, qui ad idem aspirent, quive aliam nullam facultatem prima ipsa literarum rudimenta percipiendi habent, si eius rei potestatem scripto exaratam ab episcopo habuerit.

Cum omni pietatis ratione coniunctum est, diuinarum precum horaria officia, sicut in ceteris, ita in parochialibus ecclesiis solenniter, anniuersariis potissimum solennitatibus concelebrandis, per parochos præstari, cum & id antiqui instituti fuerit, & populum festis illis præsertim celebratibus eo conuenire sancitum sit: & vt idem in vsum reuocetur, per episcopos diligenter fideles moneri sacra Tridentina sanctione semel, atque iterum cautum sit. Quare die natali Domini, festo item circumcisionis, qui est octaua, in epiphania, pascha resurrectionis, pentecoste, & ascensione, in annuntiatione, & assumptione beatæ Mariæ virginis, die natali sancti Ioannis Baptistæ, beatorum apostolorum Petri & Pauli, & in solennitate omnium sanctorum, ac festo die sancti, sanctæve, cuius nomine ecclesia parochialis nuncupatur a parcho, & Missæ sacrificium, & matutinum, reliquaque precum diuina officia in ecclesiis collegiatis sit, solenni ritu fiant, canantur, in iis scilicet ecclesiis parochialibus, vbi id decenter præstari posse episcopus censuerit.

Iis vero ipsis diebus, mox supra præscriptis, singuli sacerdotes, & reliqui inferioris ordinis clerici, in parochialem ecclesiam, intra cuius fines habitant, si eo tempore diuinis officiis in alia ecclesia interesse non debent, ad matutinum, & ad reliqua horaria diuinarum precum officia Missarumque solennia celebranda conueniant.

Parochi in vrbe & in opidis saltem insignioribus constituti, vt a reliquis sacerdotibus animarum curam non gerentibus, internoscantur, caputium, quod est proprium

eorum insigne, in humeris ferant, cum domo exeunt, supra exteriorem vestem, cum processiones aliasque eiusmodi publicas actiones obeunt, supra superpelliceum; liceat tamen episcopo ab hoc decreto eximere, qui in ecclesiis cathedralibus dignitatem, canonicatumve item legitime obtinent, quamdiu illam, illumve retinebunt, non autem si qui deinceps vlla quauis causa modove obtinuerint.

Prolocorum & temporum ratione id ab episcopo suis dioecesanis parochis permitti concedive liceat, vt Decembri, & Ianuario mensibus, ob dierum breuitatem, itineris difficultati coniunctam, sacerdotales illos conuentus ipsi non habeant, quos primo prouinciali Concilio in singulos menses haberi decreuimus, ita tamen vt aliis deinceps mensibus, quibus commodius haberi poterunt, refarciatur & praestetur quidquid intermissum est, frequentioribus conuentibus, & omni alia diligenti ratione.

Is autem conuentibus, vel in vrbe, vel in dioecesi habendis, certas regulas, quae partim in superioribus Conciliis prouincialibus eo de genere decretae sunt, partim ordine, ac recte adiungendae videbuntur, ad communem prouinciae usum per nos praescribendas atque edendas, tum parochi, tum alii, ad quos executio spectat, seruent, atque exequantur diligenter.

CONSTITVTIONVM PARS TERTIA.

De episcopis.

VT, quo sponte nos contendere studemus, eo etiam sanctis legibus & cohortationibus, quasi stimulis incitati, adiutrice in primis Dei gratia studiosius properemus, non solum in illis vitae episcopalis legibus, quas nobis in Concilio prouinciali primo constituimus, insistere, sed longius in dies nos progredi oportet; cum ii scilicet, nos simus, quibus proposita Christi Domini vita, nullus definitus sit progrediendi terminus. In hoc igitur Concilio prouinciali quarto haec etiam illis addenda censuimus;

Primo episcopi sibi, & gregi attendentes, in omnibus, vt est Apostoli praecipuum, laborent, ac ministerium suum impleant; cunctaque ad Dei voluntatem administrare vigilanter studeant, constanti virtutum episcopaliu officio.

Sicut